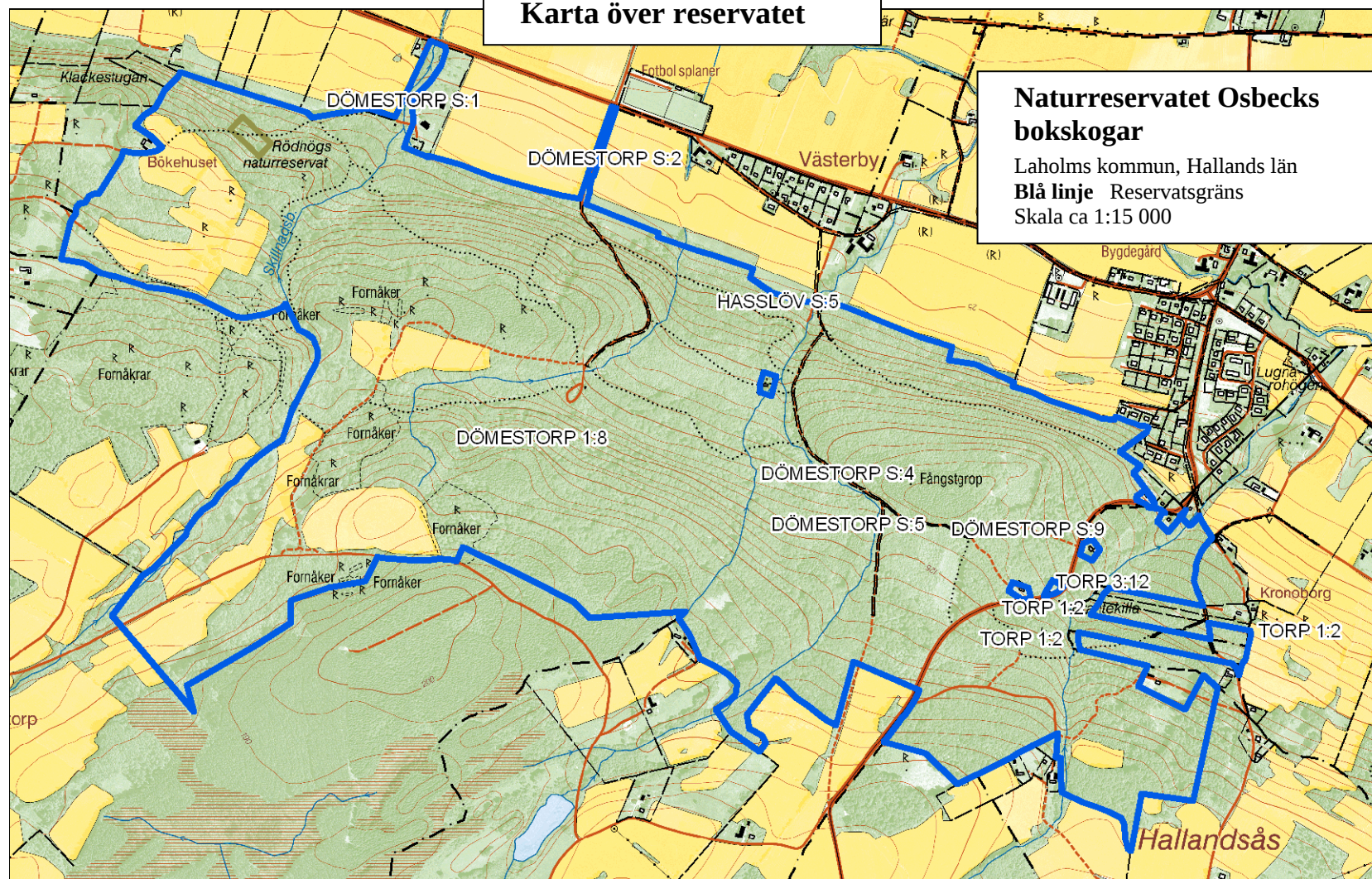

Bildande av naturreservatet Osbecks bokskogar i Laholms kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4§ miljöbalken att förklara det område som avgränsas av den heldragna blå linjen på nedanstående karta, och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Samtidigt upphävs tidigare fattat beslut enligt 19§ Naturvårdslagen (Länsstyrelsen 1991-04-11) och beslut om fridlysning (Länsstyrelsen 1936-10-17) om skydd för Rödhög.

Karta över reservatet

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Osbecks bokskogar
Kommun	Laholm
Län	Halland
Natura 2000-beteckning	Dömostorp SE0510122
Lägesbeskrivning	Ca en mil söder om Laholm på Hallandsåsens nordsluttning
Mittkoordinater i Rikets nät	N:6253496 E:375497 enl. SWEREF99
Församling	Hasslöv och Östra Karup
Naturgeografisk region	Region 8, Nordöst - Skånes skogslandskap
Fastigheter	Dömostorp 1:8, Torp 1:2 och 3:12, marksamfälligheter Dömostorp s:1-9, Hasslöv s:5, Torp s:5 och s:6
Ägare	<u>Dömostorp 1:8</u> Staten, Naturvårdsverket <u>Torp 1:2</u> Rune(1/2) och Bodil(1/2) Boström, Hasslöv Torp 1, 312 97 Laholm <u>Torp 3:12</u> Sven-Åke Johnsson, Hasslöv Torp 3:11, 312 97 Laholm (1/2), Roland Johnsson, Hasslöv Torp 3:11, 312 97 Laholm (1/4), Mikael Johnsson, Menlösa 25, 312 98 Våxtorp (1/4) Ägareförhållanden i samfälligheterna ej fullständigt utredda av Lantmäteriet
Areal	273,5 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen
Jakträtt	på fd fast. Börkered 1:19 t.o.m. 2031-06-01
Servitut	se bilaga 6 samt markupplåtelseavtal: <u>förmån</u> : fastighetsägare Vallberga 3:35 Södra Hallands kraftförening, Box 63, 312 21 Laholm
Nyttjanderätt	Uttag av ved. Leif Karlsson, Hasslöv 6:32.

Beskrivning av området och skälen för beslutet

Hallandsåsens nordsluttningar öster om E6:an ligger i den allra sydligaste delen av Hallands län, i Laholms kommun. Hallandsås särart och höga naturvärden har länge varit kända. Bokskogsområdet föreslogs som reservat redan under 1960-talet (Lindgren 1968, Waldén 1967). Området är av riksintresse för naturvård (Erlandsson 2001) och friluftsliv (Widerström 1988). Delar av området är även av riksintresse för kulturminnesvård (Folkesson 1989). Nordsluttningen har ett framträdande läge i landskapet och intar höga estetiska värden. Hallandsås nordsluttning har också utpekats som en särskilt värdefull lövskogstrakt att skydda (Löfgren & Andersson 2000 och Brunet m fl. 2005). Urbergshorsten hyser således en rad höga värden.

Biologiskt värdefulla skogar finns främst i den nordvästra delen av området. Områdets betydelse omtalas i länets naturvårdsplan (Länsstyrelsen 1977): *Ängsbokskogen "...som genom sin rika vegetation, omväxlande beskaffenhet och storlek intar en särställning bland Hallands bokskogar"*. Detta resonemang går igen och vidareutvecklas i nästa generation av naturvårdsplan, där Hallandsås nordsluttning åsätts klass I (högsta naturvärde) med eftertryck: *"Ett av länets mest värdefulla naturområden"* (Bengtsson 1992). Här finns kalkhaltig morän och artrika ädellövskogar dominerade av bok, men där inslagen av t.ex. ask och alm är betydande. I de talrika källmarksmiljöerna växer oftast rika al-asksumpskogar. I våtmarksinventeringen (Forslund & Rundlöf 1985) avgränsades ett långsträckt klass I-objekt i nordsluttningen vid Hasslöv. En mängd sprickdalar leder källvatten från sluttningen ner mot Stensån. Stora delar av värdekärnan i Dömostorp (SE0510122) ingår i det europeiska nätverket av särskilt värdefulla naturområden, Natura 2000. Inom området är följande habitat enligt art- och habitatdirektivet utpekade: bokskogar av fryle-typ (9110), bokskogar av örtrik typ (9130), lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080, prioriterad), lind-lönnskogar i sluttningar och raviner (9180, prioriterad), mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ (7160), trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ (9070). Bivråk, spillkråka och mindre flugsnappare förekommer i området och finns med i EU's fågeldirektiv.

Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering i området 1996, vilken utfördes av Örjan Fritz (Länsstyrelsen), visade på en extremt hög täthet av nyckelbiotoper med få motsvarigheter i övriga Sverige (Norén 1999). Inom en yta av ca 12 km² inom Hallands län mellan länsgränsen och Vindrarps noterades över 60 nyckelobjekt och ett 20-tal naturvärdesobjekt, en majoritet av befintlig ädellövskog var nyckelobjekt. En lång rad rödlistade svampar, kärlväxter, fåglar, lavar, mossor och landmollusker har noterats i området utan att detaljerade inventeringar utförts. I de många oförsurade bäckarna finns havsöring och en värdefull bottenfauna. Aktuella noteringar finns av totalt 61 rödlistade arter från Dömostorp (Bilaga 3). Dessutom tillkommer 88 regionalt intressanta arter.

Nordsluttningen inom Hallands län saknade intill nyligen nästan helt ett verksamt och varaktigt skydd. Endast ett mindre naturreservat, Rödhög, som berörde den rikare ädellövskogen. Det omfattade endast 0,5 ha. Ägarbilden för de mest intressanta skogs-

områdena var komplicerad och sammansatt: Stora delar ägdes av Hallands läns Landsting, men även av Laholms kommun, Kyrkan, Sveaskog AB, Dömostorps gård samt en rad privata markägare. Inom dessa områden bedrevs till stora delar ett produktionsinriktat skogsbruk, även om vissa särskilda hänsyn togs t.ex. på f.d. Landstingets mark. De befintliga biologiska värdena i området var inte bara oskyddade. Naturvärdena skulle kunna utvecklas i betydande grad om en gynnsam skötselriktning kunde genomföras. Mot denna bakgrund framstod en översyn av nordsluttningens lövskogar som mycket angelägen.

Nordsluttningen är känd för sina skogsområden med lövskogar på kalkrik mark, källor, bäckdalar och raviner. Bokskog av örttyp har i Hallands län här sin största areella utbredning. Tillsammans med främst blandädellövlundar av alm, ask, lönn och bok, alsumpskog av översilningstyp samt bokskog av ristyp, täcker lövskogarna här en yta av flera hundra hektar. Många rödlistade arter och hotade eller sårbara biotoper finns i området. Till detta kommer stora kvartärgeologiska och limnologiska värden. De naturvärden som Hallandsåsen representerar har få motsvarigheter och finns endast i en mycket begränsad del av landet. Orsakerna till den unika biologiska mångfalden är framförallt;

- kalkhaltig morän,
- fördelaktig hydrologi (källor, rännilar, bäckar, bäckdråg m.m.),
- topografisk brutenhet, med bäckdälder, sprickdalar och raviner,
- variation av biotoper,
- en lång kontinuitet av lövträd, främst bok i de östra delarna av området.

De biologiska värdena kan öka än mer genom olika typer av skötselstrategier. Viktigt är att ädellövkogen till stora delar kan utvecklas genom intern dynamik och tillåtas nå maximal ålder. En rik förekomst av gamla träd och död ved är nämligen livsviktiga substrat för många av de specialiserade arter, som missgynnas inom det ordinära skogsbruket. Arealen lövskog kan ökas genom att planterade barrbestånd avvecklas. I andra delar inom områdena är bibehållen hävd, t.ex. genom bete, viktig för en annan del av den biologiska mångfalden.

Sammantaget är Hallandsåsens nordsluttning ett objekt av en mycket stor betydelse för biologisk mångfald, och betingar mycket höga naturvärden. Även för friluftsliv och kulturmiljövård är värdena mycket höga.

Genom reservatsbeslutet säkerställs och utvecklas naturvärden som annars hade varit hotade av ett rationellt skogsbruk.

Syfte med naturreservatet

De främsta syftena med reservatsbildningen är att bevara och utveckla naturvärdena i ädellövskogar, sumpskogar och betade hagmarker samt att bevara en naturlig vattenregim i området som helhet och ett rent oförsurat vatten i skogsbäckarna. Strukturer som död ved och gamla lövträd i både skuggiga och solexponerade miljöer ska förekomma i en omfattning som krävs för att rödlistade arter knutna till dessa ska ha en gynnsam bevarandestatus. Naturlig dynamik i skogen ska kompletteras med skötselåtgärder där så krävs.

Fornlämningar och andra kulturspår i markerna ska skyddas och bevaras. Det rörliga friluftslivet i området ska gynnas och området ska göras lättillgängligt. Besökare ska kunna få information om områdets naturförhållanden och kulturlämningar.

Syftena ska nås genom att:

- ersätta gran- och lärkbestånd med lövskog.
- kontinuerligt röja inkommande gran och andra främmande trädslag i hela reservatet.
- restaurera ett större betat hagmarksområde i markerna kring Allgustorp med äldre ekar, askar, klibbalar, hässlen och ridåer med blommande buskar samt utmarksbete i bokskog.
- låta områdets ädellövskogar och sumpskogar till större delen få utvecklas fritt så att mängden död ved och inslaget av gamla lövträd kan öka.
- bevara ett rent och oförsurat vatten i skogsbäckarna och områdets naturliga hydrologi.
- beakta de skötselråd som åtgärdsprogrammen* anvisar,
- anlägga och underhålla vandringsstigar, parkeringsplatser, utsiktsplats och rastplatser samt informationsskyltar.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter/naturtyper i reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

* ett åtgärdsprogram är ett vägledande dokument som Naturvårdsverket tagit fram för att bevara hotade organismer och deras livsmiljö.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken, att val av område, reservatets omfattning och föreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

Föreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5§ miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

- uppföra ny byggnad eller anläggning,
- upplåta nya tomtplatser,
- anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller jämförlig anordning,
- uppföra radiomast eller antenn eller anlägga luftledning,
- borra, spränga, schakta, gräva, dika, rensa diken, dämma, markbearbeta, bedriva täkt eller annan verksamhet som skadar områdets topografi och landskapets karaktär samt yt- eller dräneringsförhållanden,
- anlägga ny väg,
- anordna upplag,
- avverka, gallra, föryngra skog, eller på annat sätt påverka vegetationen annat än i enlighet med bifogade skötselplan,
- ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle annat än i enlighet med bifogade skötselplan,
- kalka, sprida handelsgödsel eller andra kemikalier,
- framföra motordrivet fordon på naturmark,
- ta bort eller skada stengärdesgård, odlingsröse o. dyl.,
- jaga, undantaget på fd fastigheten Börkered 1:19 t.o.m. 2031-06-01.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6§ miljöbalken ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten tåla åtgärder inom området enligt följande:

- skötsel enligt skötselplanen t.ex. i form av röjning och avverkning,
- utmärkning av reservatet,
- iordningsställande av parkeringsplatser med informationsskyltar för den besökande allmänheten,
- kontinuerligt underhåll av gångstigar och rastplatser för den besökande allmänheten samt
- undersökningar och dokumentation av mark- och vattenförhållanden, vegetation och djurliv.

Med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken, om rätten att färdas och vistas i reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet för allmänheten att:

- elda annat än på anvisade platser,
- skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt, t ex genom att gräva upp växter,
- gräva eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
- utöver på allmän väg framföra motordrivet fordon, cykla eller att parkera annat än på anvisade platser, med undantag för motordrivna rullstolar, servitutsinnehavare och delägare i samfällid väg,
- över natt uppställa husvagn, husbil eller motsvarande,
- medföra okopplad hund,
- utan Länsstyrelsens tillstånd fånga eller insamla ryggradslösa djur,
- utan Länsstyrelsens tillstånd genomföra vetenskapliga undersökningar som strider mot föreskrifterna,
- utan Länsstyrelsens tillstånd anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning samt
- utan Länsstyrelsens tillstånd snitsla spår, anordna orienteringskontroll, tävling eller annat arrangemang som kan inverka störande på naturmiljön och friluftslivet.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Föreskrifterna ska ej heller utgöra hinder för Vägverkets normala skötsel och underhåll av allmänna vägar som korsar reservatet.

Anvisade områden där det är tillåtet att framföra motorfordon och cyklar finns på bilaga 7.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl.a.:

Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.

För den del av naturreservatet Osbeckss bokskogar som är ett Natura 2000-område, gäller dessutom, utöver reservatsföreskrifterna, en särskild tillståndsplikt för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området (7 kap. 28a§§ MB). Tillstånd lämnas av Länsstyrelsen eller den myndighet som

enligt 9 kap. eller 11-15 kap. MB. Tillstånd får inte lämnas om verksamheter eller åtgärder kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses skyddas. Tillstånd får inte heller lämnas om åtgärden eller verksamheten medför att de arter som avses skyddas utsätts för störning som på ett betydande sätt kan försvåra deras bevarande i området.

Syftena i bevarandeplanen för Natura 2000-området Dömostorp (SE0510122) överensstämmer med syftena och skötselåtgärderna i reservatsbeslutet.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3§ förordning om områdesskydd (SFS 1998:1252) enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen. Förvaltare för reservatet ska vara Länsstyrelsen.

Ärendets handläggning

Mot bakgrund av de mycket höga naturvärdena och de aktualiserade planer om gallring och avverkning i ädellövskogar som förestod i området köpte Naturvårdsverket 182 ha av Landstinget Halland inom Osbecks bokskogar i december 1999. Därefter har förhandlingar och markaffärer skett med övriga markägare inom området. För delar av två fastigheter i objektets nordöstra del har förhandlingar ännu inte kunnat slutföras.

Vid remiss av förslaget till beslut framfördes flera synpunkter, se bilaga 8. Här redovisas även Länsstyrelsens ställningstagande i frågorna.

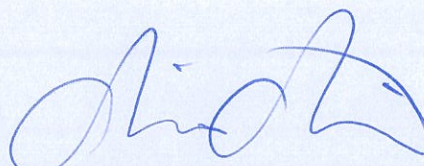
Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lars-Erik Lövdén. I beslutet deltog även länsråd Lisbeth Schultze.

I handläggningen deltog länsjurist Ulf Ståhl, länsarkitekt Peter Nordström, biträdande länsantikvarie Marianne Foghammar, chef för enheten för naturvård och miljöövervakning Per-Magnus Åhrén, naturvårdshandläggare Karin Hernborg samt naturvårdshandläggare Monica Mathiasson som också var föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 9.

Lars-Erik Lövdén

Monica Mathiasson

Bilagor

1. Skötselplan med skogstyps-, skötsel- och friluftskartor
2. Bakgrundsbeskrivning "Lövskogar och hagmarker på Hallandsås nordsluttning vid Hasslöv – sköselförslag med hänsyn till rödlistade arters miljökrav och markhistoriken"
3. Rödlistade och regionalt intressanta arter
4. Rödlistade skalbaggar noterade av Pehr Osbeck i södra Halland under andra halvan av 1700-talet.
5. Översiktskartor
6. Fastighetsförteckning
7. Anvisade områden där cyklar och motorfordon är tillåtna att framföra
8. Sammanfattning av remissvar och Länsstyrelsens ställningstaganden.
9. Beslut om kungörelsedelgivning samt upplysning om överklagande

Skötselplan för naturreservatet Osbecks bokskogar i Laholms kommun

1. Syften med säkerställande och skötsel

De främsta syftena med reservatsbildningen är att bevara och utveckla naturvärdena i ädellövskogar, sumpskogar och betade hagmarker samt att bevara en naturlig vattenregim i området som helhet och ett rent oförsurat vatten i skogsbäckarna. Strukturer som död ved och gamla lövträd i både skuggiga och solexponerade miljöer ska förekomma i en omfattning som krävs för att rödlistade arter knutna till dessa ska ha en gynnsam bevarandestatus. Naturlig dynamik i skogen ska kompletteras med skötselåtgärder där så krävs.

Fornlämningar och andra kulturspår i markerna ska skyddas och bevaras. Det rörliga friluftslivet i området ska gynnas och besökare ska kunna få information om områdets naturförhållanden och kulturlämningar.

Syftena ska nås genom att:

- ersätta gran- och lärkbestånd med lövskog.
- kontinuerligt röja inkommande gran och andra främmande trädslag i hela reservatet.
- restaurera ett större betat hagmarksområde i markerna kring Allgustorp med äldre ekar, askar, klibbalar, hässlen och ridåer med blommande buskar samt utmarksbete i bokskog.
- låta områdets ädellövskogar och sumpskogar till större delen få utvecklas fritt så att mängden död ved och inslaget av gamla lövträd kan öka.
- bevara ett rent och oförsurat vatten i skogsbäckarna och områdets naturliga hydrologi.
- beakta de skötselråd som åtgärdsprogrammen* anvisar,
- anlägga och underhålla vandringsstigar, parkeringsplatser, utsiktsplats och rastplatser samt informationsskyltar.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter/naturtyper i reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

* ett åtgärdsprogram är ett vägledande dokument som Naturvårdsverket tagit fram för att bevara hotade organismer och deras livsmiljö.

2. Beskrivning

2.1 Administrativa data

<i>Namn</i>	Osbecks bokskogar
<i>Skyddsform</i>	Naturresevat
<i>Län</i>	Halland
<i>Kommun</i>	Laholm
Markslag och naturtyper (ha)	Skogstyp enligt KNAS: Barrblandskog 2,1 ha Granskog 27,5 ha Hygge 6,1 ha Jordbruksmark 32,6 ha Triviallövskog 9,6 ha Triviallövsk. m. ädellövskoginsl. 43,4 ha Ädellövskog 151,7 ha Övrigt 0,6 ha
<u>Prioriterade bevarandevärden</u>	
Naturtyper i EU:s habitatdirektiv	9110 Bokskogar av fryle-typ 9130 Bokskogar av örtrik typ 9080* Lövsumpskogar av fennoskandisk typ 9180* Lind-lönnskogar i sluttningar och raviner 7160 Mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ 9070 Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ
Strukturer	Död ved (högstubbar, lågor), gamla lövträd, lövträdsocklar, skogsbäckar, rännilar och källor
Arter i EU:s fågelskyddsdirektiv (SPA arter)	A072 bivråk <i>Pernis apivorus</i> A236 spillkråka <i>Dryocopus martius</i> A320 mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>
Arter som är nationellt rödlistade eller regionalt intressanta	61 rödlistade och 88 regionalt intressanta arter, se bilaga 3
Friluftsliv	Natur- och kulturupplevelser, vandringar

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Huvuddelen av området har en lång kontinuitet som trädbevuxen betesmark (utmark och beteshage) och alsumpskog och bokskog är de skogstyper som haft störst utbredning under de senaste drygt 1 500 åren. Dessförinnan fanns även ett rikt inslag av ek, hassel, alm, lönn och lind, varav den sistnämnda i stort sett saknas i området idag (Björkman 2002, Hannon 2002).

Bokens snabba expansion i området mot slutet av järnåldern gynnades av de störningar som människan åstadkom genom avverkningar, tamboskapens betning och uppodling av åkrar, som när de övergavs kunde tas över av boken. Som ett bevis för denna omfattande kulturpåverkan finns idag stora system av fossil åkermark i vissa delar (Carlie m. fl. 2003).

Mot slutet av 1800-talet skedde stora avverkningar då boken gick starkt tillbaka och landskapet blev mycket öppet, för att åter beskogas under 1900-talet då boken åter expanderade och även granen började uppträda på arenan som planterade bestånd. Som ett resultat av avverkningarna finns idag en stor brist på riktigt gamla bokar och andra lövträd i området. Vid åldersbestämning av ett antal lövträd visade sig den äldsta boken vara 207 år gammal, medan huvuddelen av bokarna är yngre än 150 år (Nicklasson 2003).

Huvuddelen av skogarna är skogligt skötta, varvid död ved och rötade träd kontinuerligt har huggits bort och föryngring av bokskogen inleddes på några ställen för snart tio år sedan. Naturvårdsverkets markförvärv i området inleddes 1999 och i vissa delar av de äldre bokskogarna har det därefter, p. g. a. att den skogliga skötseln upphört, börjat bli en ansevärd mängd död ved till nytta för den biologiska mångfalden.

Vid den numera öde byn Allgustorp i sydvästra delen ingår äldre inägomarker där spåren efter det tidigare åker- och ängsbruket är tydliga. Här finns ekhagmarker, hamlade lövträd, hässlen, lövbryn och alsumpskogar med spår efter stubbskottsbruk. Även vid foten av åsen ingår trädbevuxna inägor, som tidigare varit ängsmarker. Delar av de äldre hagmarkerna betas fortfarande, medan andra delar är starkt igenvuxna. Något åkerbruk bedrivs inte längre i området.

Hallandsåsens nordsluttning är rik på fornlämningar och här finns bland annat stora områden med förhistoriska åkrar, flera stråk med äldre färdvägar (hålvägar), förhistoriska gravar, stenblock med skålgropar, bebyggelselämningar och rester efter äldre kvarnar.

Under 1970-talet anlade Landstinget här ett strövområde med parkeringsplats, flera markerade strövstigar, rastställen, utsiktsplats och informationsmaterial och det blev snabbt ett populärt utflyktsmål, inte minst under maj när bokskogens grönska är som skirast.

2.3 Beskrivning av bevarandevärden

En mer ingående beskrivning av de biologiska och kulturhistoriska värdena ges i bilaga 2 och i Fritz & Berlin (2002).

Biologiska bevarandevärden

Hallandsås bokskogsdominerade nordsluttning tillhör de fem mest nyckelbiotopstata trakterna i landet (Norén 1999) och de biologiska värdena är av högsta nationella klass. Området ligger i en ädellövskogstrakt som är gemensam för Skåne och Halland, i länets strategi för skydd av värdefull skogsmark kallad *Hallandsås nordsluttning med Hallands Väderö*. Området hyser 61 kända rödlistade arter och många andra sällsynta arter, varav ett flertal inte är kända från något annat område i länet. På äldre bokar växer bland annat de hotade arterna bokporlav och pepparporella och floran av kalkkrävande marksvampar är unik för länet med rariteter som skivsopp och bläcksopp. Bland häckfåglarna finns arter som skogsduva, mindre hackspett, mindre flugsnappare och stenknäck. I takt med att bokskogarna åldras och mer död ved skapas kommer naturvärdena att öka ytterligare.

Markerna är vattenrika med stort inslag av lövsumpskogar, bäckar, rännilar och källföden som tack vare moränens kalkinnehåll inte är försurade. Växt- och djurlivet är mycket rikt i dessa delar med skyddsvärda mossor, stenlavar, sländor m.m. och här finns länets artrikaste miljöer för landsnäckor. I vissa delar finns även en rik lundflora med Sankt Pers nycklar, trolldruva, månviol, lungört, tvåblad och springkorn. På den sistnämnda lever larverna av flera rödlistade fjärilar.

Vid Allgustorp i sydväst finns värdefulla lövhagmarker med äldre ekar, hamlade träd, alsumpskogar med sockelbildning och hässlen. Hagmarkerna betas delvis och är delvis starkt igenvuxna. Här finns flera rödlistade arter som korallticka och kastanjesopp, och naturvärdena blir på sikt ännu högre om ett större hagmarksområde restaureras.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Denna del av Hallandsåsens nordsluttning är ovanligt rik på fornlämningar. Mest omfattande är stora områden med fossil åkermark, som sannolikt har sitt ursprung i järnålder-tidig medeltid. I sluttningarna finns flera stråk med djupt nerskurna hålvägar. I området finns även förhistoriska gravar, skålgropsstenar, bebyggelselämningar av flera slag och lämningar efter flera skvaltkvarnar. Exempel på mer sentida kulturlämningar är kolbottnar och en uppmurad tegelugn där man brände gengaskol av bok under andra världskriget.

En värdefull del av områdets kulturarv är också att flera framträdande historiska personer varit verksamma här och på olika sätt skildrat området. Mest betydande är linnélärjungen Pehr Osbeck som har efterlämnat unika manuskript om människor, växter och djur i dessa trakter för drygt 200 år sedan. Andra personer är generalamiralen Carl August Ehrensvärd, som bodde på Dömostorp under 1790-talet och har efterlämnat ett stort antal teckningar, samt Peter von Möller som bodde på Skottorps gods och ägde

stora delar av Hallandsås. Han var en av de ledande personerna under 1800-talets agrara revolution i Halland.

Geovetenskapliga bevarandevärden

Naturreseptatet ligger på Hallandsåsens relativt branta nordsluttning. Den södra delen av reservatet når nästan 200 m ö.h. medan den norra delen gränsar till Laholmsslättens sand och lera på ca 35-40 m ö.h. Hallandsåsen är en urbergshorst, dvs. en bergrygg bildad genom upprepade blockrörelser i berggrunden under många årmiljoner. Berggrunden domineras av en kraftigt uppsprucken och delvis djupvittrad gnejs tillhörande den sydvästsvenska gnejsregionen. Hallandsåsen ingår i den norra delen av den ca 10 mil breda förkastningszon (Tornquistzonen), som sträcker sig diagonalt över Skåne och sydligaste Halland i nordväst-sydöstlig riktning.

Jordarterna på Hallandsåsen består av ett relativt tunt (0- ca 5 m) lager med morän och torv som täcker gnejsberggrunden. Berggrundsblottningarna är relativt få. Moränen är delvis kalkrik. Kalken härstammar med största sannolikhet från den kritberggrund som finns anstående omedelbart norr om Hallandsåsen och som kunnat tas upp av inlandsisen. Vanligen täcks dock den kalkrika moränen av mer eller mindre kalkfri morän. Moränen har en relativt lucker sammansättning och domineras av sand. Blockhalten i moräntan är till största delen mycket måttlig. Moränterrängen är delvis drumliniserad, dvs. utdragen i isrörelsens riktning (från nordost mot sydväst) uppe på åsen.

Ett flertal ravinartade bäckfåror liksom en del kalkkällor finns på Hallandsåsens nordsluttning

Friluftsliv

Osbecks bokskogar är redan ett etablerat och välkänt strövområde med tusentals besökare årligen. Här finns parkeringsplats, flera markerade strövstigar, rastplatser, toalett och utsiktsplats.

Prioriterade bevarandevärden

Bevarandet av bokskogar och andra lövskogar på kalkrik mark och de vattenrika miljöerna med lövsumpskogar, rännilar, bäckar och källflöden samt alla de rödlistade arter som är knutna till dessa har högst bevarandevärde. Dessa miljöer tillhör de rikaste i länet när det gäller hotade och sällsynta arter. Det är därför av största vikt att lövträdiskontinuiteten bibehålls, att inslaget av gamla träd och död ved ökar, att hydrologin inte påverkas negativt och att vattnet förblir rent och oförsurat.

Höga värden har även lövhagmarkerna vid Allgustorp, övriga lövskogar, den rika förekomsten av fornlämningar och de goda möjligheterna till ett rikt och varierat friluftsliv.

Referenser

Björkman, L. 2002. *Pollenanalytisk undersökning av torvmarker i Dömostorps naturreservat på Hallandsås nordsluttning. Hasslövs socken, Laholms kommun*. LUNDQUA Uppdrag 38, Kvartärgeologiska avdelningen, Lunds universitet.

Carlie, L., Larsson, K., Simonsson, G & Connelid, C. 2003. *Hallänningen och Hallandsåsen. Människa, natur och kultur under 3000 år*. Utgiven av Stiftelsen Hallands Läns museer. Landsantikvarien.

Daniel, E. 2006. Mail från SGU (*Geovetenskapliga bevarandevärden*).

Fritz, Ö. & Berlin, G. 2002. *Översyn av Hallandsåsens nordsluttning. Biologiskt värdefulla områden*. Länsstyrelsen i Halland och Skåne, meddelande 2001:2.

Hannon, G. E. 2002. *Bokskogens historia och dynamik i Biskopstorp och Dömostorp – resultat från makrofossilstudier*. Länsstyrelsen Halland, meddelande 2002:27.

Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen. 2007. Strategi för formellt skydd av skog i Hallands län. Meddelande 2007:5.

Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe. Rapport 5638.

Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av sex hotade bokskogsarter. Rapport 5553.

Niklasson, M. 2003. En undersökning av trädåldrar i halländska skogsreservat. Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2002:28.

Niklasson, M. 2008. Restaureringsplan för bokbestånd och unga bestånd i Osbecks bokskogar på Hallandsåsen. Utkast

Norén, M. 1999. *Nyckelbiotopsinventeringen 1993-1998 – slutredovisning*. Skogsstyrelsen. Meddelande 1999:1.

Skogssällskapet. 2007. Hasslövs skogar – en rapport med rekreationsförutsättningarna i fokus. Opubl.

3. Indelning i skötselområden

Reservatet är indelat i 4 skötselområden redovisade på skötselkarta 1. Delområden där restaureringsåtgärder ska genomföras redovisas på skötselkarta 1. Anordningar för friluftslivet framgår av friluftskartan.

4. Mål och föreskrifter för skötselområden

4.1 Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Lövskogarna i större delen av reservatet ska i huvudsak få utvecklas fritt, dock ska inkommande gran och andra främmande trädslag hållas efter. Ingen lövved tas bort från dessa delar. Inslaget av död ved och gamla lövträd kommer att öka, vilket är gynnsamt för hotade och hänsynskrävande arter i området.
- Bok ska utgöra minst 50 procent av det totala virkesförrådet. Ask, alm, ek, och skogslönn ska vara ett markant inslag i vissa delar och gynnas vid behov. Linden bör återföras till området.
- Områdets hydrologi ska vara ostörd och skogsbäckar och källföden ska inte ha någon märkbar påverkan av försurning och övergödning.
- Lövskogarna vid Allgustorp ska vara betade och ogödslade samt med ett rikt inslag av äldre ekar och andra lövsolitärer, hamlade lövträd, stubbskottsbrukade alsocklar, hässlen, artrika buskridåer och solexponerade gläntor med hävdgynnade kärlväxter. Ett rikt inslag av död ved och rötade träd i såväl soliga som skuggiga lägen ska finnas i hagmarkerna.
- Utmarksbete ska ske i en del av bokskogen (öster om Allgustorp).
- All planterad barrskog ska avvecklas.
- Fossila odlingsspår och andra fornlämningar ska vara intakta.

4.2 Beskrivning, skötselmål och föreskrifter för skötsel

Skötselområde 1 Bokskogar och lövsumpskogar (210,3 ha)

Beskrivning

Huvuddelen av områdets lövskogar ingår i detta skötselområde som domineras av medelålders och äldre bokskogar med inslag av bland annat ask och alm i vissa delar. Även lövsumpskogar med klibbal, ask och björk ingår. Näringsrika skogar på kalkhaltig mark har stor utbredning i de nedre och mellersta delarna medan hedbokskogen dominerar i de övre. Talrika källflöden och oförsurade skogsbäckar rinner genom området. Dessutom ingår några mindre hyggen efter avverkad gran i den östra delen som kan lämnas för fri igenväxning till lövskog.

Naturvärdena är mycket höga och området hyser flertalet av de kända rödlistade arterna i reservatet. Svampfloran och förekomsten av kalkkrävande

landsnäckor är unika för länet och i bäckdalar och källflöden finns en mycket rik flora av kärlväxter och mossor. På äldre lövträd finns även en rik lavflora med ett flertal rariteter. Skogarna har tidigare gallrats och bristen på gamla lövträd och död ved är ännu stor. Naturvärdena kan förväntas öka ytterligare i takt med att lövskogarna åldras.

Talrika fornlämningar finns med stora områden med fossil åkermark och system av hålvägar som de mest framträdande.

Målsättning

Lövskogar som utvecklas fritt utan inslag av gran och främmande trädslag (förutom vissa äldre granar och lärkträd, se nedan). Inslaget av gamla lövträd och död ved ska vara rikligt. Boken, som är det biologiskt mest värdefulla trädslaget, bör utgöra minst 50 % av virkesförrådet. Ek, ask, alm, lönn, klibbal, lind och fågelbär utgöra minst 20 % av virkesförrådet. Hydrologin i området bör vara så opåverkad som möjligt av diken och avvattningar. Hävd i form av ex bete i vissa delar är en skötselåtgärd som kan övervägas.

Åtgärder

Avverka eller röja bort gran och andra främmande trädslag som sykomorlön vid behov. I avdelning 33, 34 och/eller 37 lämnas ett inslag av äldre granar, som inte konkurrerar med värdefulla ädellövträd, för att bevara en lämplig häckningsmiljö för brandkronad kungsfågel och av skogshistoriska skäl. Öppna diken bör läggas igen.

Vid behov och genom röjning/gallring gynna lövträd med värdefulla arter som inte tål kraftig beskuggning. Röja för att förbättra och/eller bibehålla en öppen lundkaraktär om det behövs för att gynna lundfloran och rödlistade insekter knutna till den. I dagsläget är behoven störst på växtplatsen för Sankt Pers nycklar i sydvästra delen av området. Med tanke på att flera rödlistade fjärilar i området är knutna till springkorn kan liknande åtgärder eventuellt behövas i framtiden för att gynna springkornet.

I området förekommer även bokporlaven som ingår i ett särskilt åtgärdsprogram för hotade arter "Åtgärdsprogram för bevarande av sex hotade bokskogsarter", Naturvårdsverket 2006. Skötselanvisningar i detta program bör beaktas.

I området har även violgubbe noterats för länge sedan och på senare tid eftersökts utan resultat. Även violgubben ingår i ett särskilt åtgärdsprogram "Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe", Naturvårdsverket 2006. Vid återfynd av arten bör skötselanvisningarna i åtgärdsprogrammet beaktas.

Restaureringsåtgärder

Nedan redovisas endast övergripande skötsel fördelat på olika bestånd med liknande skötselbehov. En fördjupad restaureringsplan är under framtagande, ett utkast finns tillgängligt, författat av Mats Niklasson, 2008. I korthet föreslås olika skötselåtgärder som syftar till att gynna och bevara hotade och rödlistade arter genom att omföra icke gammal skog till ett mer naturskogsliknande stadie.

Delområde 1A Bokskog, homogena medelålders-äldre bestånd (23,8 ha)

Avdelningar: 30, 32, 104, 105, 116

I delområdets homogena bokbestånd skapas genom olika åtgärder död ved och ljusöppningar. I delområdet finns inte några kända nyckelbiotoper eller naturvärdesobjekt och det dröjer sannolikt några decennier innan de aktuella strukturerna börjar skapas i någon större omfattning på naturlig väg, varför denna utveckling bör påskyndas för att gynna mångfalden. Vid skapande av luckor och död ved bör de träd som kapas/fälls/skadas utgöras av företrädesvis rakvuxna träd med slät bark. Andra träd som är krokiga, lutande, senvuxna och träd med olika typer av barkskador gynnas. Dessa är exempel på egenheter på träd som gynnar en barkstruktur som är lämplig för mer krävande mossor och lavar.

Delområde 1B Mycket täta ensartade ungskogar av bok med glest överstånd av äldre bok (10,4 ha). Avdelningar: 19, 40, 62, 70, 106

Äldre bokstammar samt grova högstubbar och lågor hålls fria från uppväxande ungskog genom brunnsröjning vid behov, för att gynna lavar, skalbaggar m.m. knutna till äldre bokar i ljusöppna miljöer. Röjning i föryngringarna med mål att gynna olika trädslag och karaktärer. Metodutveckling pågår inom ramen för restaureringsplanen.

Den anlagda dammen i avd 106 på skötselkartan (i öster) tas bort och marken återställs till en lövsumpskog. De två slangar som leder vatten från bäcken i nordväst till dammen, rester av stängsel m.m. städas bort.

Delområde 1C Fjorton granbestånd (14,6 ha)

Avdelningar: 20, 25, 28, 34, 65-67, 80, 86-88, 93, 97, 112

Granbestånden avvecklas och lämnas därefter för spontan föryngring med lövskog, utan andra åtgärder än bortröjning av gran och andra främmande trädslag vid behov. Lämna kvar fällda och stående träd för att öka strukturell variation. I flera av bestånden finns fornlämningar (bl. a. fornåkrar) som kräver särskild hänsyn vid avverkning och utkörning av granvirket. För område 1Ca (avd 25, söder om centrala p-platsen) kan övervägas alternativet att i stället helt eller delvis låta området ingå delområde 2A (vilket innebär restaurering till

betad hagmark i stället för lövskog). Områdena 1Cb (avd 65-67 och 93) hägnas och planteras med ek, skogslönn och lind för att få en mer varierad trädslagsfördelning.

Delområde 1D Ett granbestånd (2,3 ha) Avdelning: 78

Granbestånd som saknar lövföryngring. Beståndet kanthuggs i norra och östra delen så att ca hälften av beståndet avvecklas. Lämna kvar fällda och stående träd för att öka strukturell variation. Bok planteras eller sås. Efter 10 år avvecklas resterande delen av granbeståndet varefter området planteras/sås med bok.

Delområde 1E Tre lärkbestånd (2,0 ha) Avdelning: 14, 27, 33

Äldre lärkbestånd med en bitvis riklig föryngring av bok och andra lövträd. Även gran ingår i vissa delar. I de båda östra lärkbestånden väljs de mest imponerande lärkträden ut och markeras för att lämnas kvar och tillåtas nå maximal ålder av skogshistoriska och kulturhistoriska skäl. All lärk och gran i övrigt i dessa båda bestånd avvecklas successivt under de närmaste 20 åren. Det västra lärkbeståndet glesas ut under de närmaste åren för att gynna befintlig lövföryngring och slutavverkas inom 10 år.

Skötselområde 2 Betade lövhagmarker (43,5 ha)

Beskrivning

Området utgörs av tidigare inägomarker, främst till den idag öde byn Allgustorp, med olikåldriga lövblandskogar, betade lövhagmarker och öppna betesvallar samt ett större granbestånd i nordost. Äldre solitärer av bland annat ek, ask, sälk och björk, hamlade lövträd, alsumpskogar med spår efter stubbskottsbruk, hässlen och artrika lövridåer utmed stengårdsgårdar finns spritt i området. Flera värdekärnor med rödlistade och regionalt intressanta arter ingår, men det handlar framförallt om arter som kräver mer skötselåtgärder jämfört med skötselområde 1, exempelvis korallticka, kastanjesopp och laderskål. Nyligen noterades flera bestånd med smörbollar bl. a vid den ”stora eken”.

I området finns goda förutsättningar att återskapa ett större område med ljusöppna lövhagmarker med gammelekar m.m. som hade stor utbredning på Pehr Osbecks tid och som då också hyste arter som ekoxe, läderbagge och stor ekbock och en rad andra arter som idag inte har några kända förekomster i dessa trakter. Talrika fornlämningar (bl. a. fornåkrar) som kräver särskild hänsyn vid skötselåtgärder finns i området.

Målsättning

Betade och ogödslade lövhagmarker med ett rikt inslag av solitärer av ek, ask, björk, klibbal, sälk och andra lövträd, äldre hasselbuketter samt rötade lövträd och död lövved

i såväl solexponerade som skuggiga miljöer. Talrika solexponerade gläntor med en hävdgynnad örtflora ska finnas i området.

Ett inslag av traditionellt hävdade lövträd (hamling och stubbskottsbruk) ska finnas och utmed stengärdsgårdar, vägar och andra kantzoner ska finnas artrika busk- och trädridåer som successivt föryngras. Eken ska utgöra ett betydande inslag i hagmarkerna på de torrare markerna, men en inblandning av alla i trakten förekommande lövträd och buskar bör eftersträvas. Linden, som försvunnit från området, bör återföras till området och även skogslönnen och almen som är hårt tillbakaträngda bör gynnas.

Åtgärder

Årligt bete med nötkreatur. Ett betestryck som tillåter att det finns en hel del nektar- och pollenproducerande blommor i hagarna under maj-augusti bör eftersträvas för att gynna fjärilar, bin, humlor och andra insekter (d. v. s. inte alltför hårt betestryck). Om möjligt kan även någon del med äldre åkrar och ängar slås maskinellt eller brännas på våren för att gynna örtfloran.

Enstaka träd bör planteras i minihägn på några av de öppna ytorna så att ett glest trädskikt kan bildas. Plantering av buskar i öppna ytor och i bryn. Det är även lämpligt att anlägga faunadepåer i området.

Regelbunden hamling (4-5 års mellanrum) av ett antal solitärer av ask, lönn, sälg, rönn, lind och/eller björk och en mer oregelbunden hamling/topphuggning (hugga ”skator”) av ett antal ekar och bokar. Veteranisering, dvs att ”åldra träd i förtid” t ex genom att skada och beskära träd bör utföras på en del icke gamla träd.

Stubbskottsbruk av hassel, klibbal och ask i vissa delar med en omloppstid på 10-20 år. I de betade alsumpskogarna bör ljusluckor skapas genom att grupper av alar stubbskottsbrukas, varvid de avverkade stammarna bör lämnas kvar som död ved.

Kontinuerlig föryngring av befintligt lövbuskage så att det hela tiden finns ett rikt inslag av blommande buskzoner i området.

Plockhuggning och röjning vid behov i hagmarkerna för att gynna och nyskapa lövsolitärer, ljusluckor etc., varvid en hel del död ved och rishögar lämnas på lämpliga ställen.

På sikt (när ett större hagmarksområde restaurerats) bör övervägas att återinföra från trakten försvunna hagmarksarter som ekoxe och läderbagge.

Restaureringsåtgärder

Delområde 2A Granbestånd (5,1 ha) Avdelning: 22

Medelålders granbestånd som avvecklas snarast möjligt och överförs till betad

lövskogsmark. Befintliga lövträd sparas, och topphugges vid behov, för att bli hagmarksträd. Dessutom anläggs några minihägn där lind, ek och skogslönn planteras som framtida hagmarksträd.

Delområde 2B Betesvallar (f. d. åkrar) (29,4 ha) Avdelningar: 16, 23, 51

De större öppna och tidigare stenröjda betesvallarna restaureras till en mer småskalig träd- och buskrik hagmark av samma karaktär som finns i de mer välbevarade delarna av området och som även framgår av äldre lantmäterikartor från närliggande byar på åsen, se närmare i bilagan till skötselplanen. En särskild restaureringsplan bör upprättas för detta med målsättningen att gynna rödlistade hagmarksarter samt att restaureringen ska utföras med stor hänsyn till befintliga kulturspår och på ett sätt som passar in i den kulturgeografiska helheten. Förutom hagmarksträd, buskzoner etc. bör om möjligt återskapas miljöer med mindre odlingsrösen, stensträngar och terrasskanter, vilket gynnar både biologisk mångfald och den kulturgeografiska helheten.

Skötselområde 3 Betad utmarksboskog (19,4 ha)

Beskrivning

Äldre boskogar dominerar, men även några medelålders-äldre granbestånd och mindre lövsumpskogar ingår. Boskogarna som helhet har nyckelbiotopskaraktär med flera rödlistade arter och signalarter och under de senaste åren har rikligt med högstubbar och lågor av bok bildats i de övre delarna. I den sydvästra delen ingår ett bokbestånd som varit föremål för föryngringsåtgärder (ljushuggning och markberedning med svin). Fossil åkermark finns framförallt i de södra delarna.

Målsättning

Extensivt betad boskog av utmarkskaraktär med inslag av andra lövträd, som klibbal, björk, lind och ek, och som förutom extensivt bete lämnas i huvudsak för fri utveckling. Riklig förekomst av gamla träd (såväl grova som mera klena och senvuxna) och död ved (långor, högstubbar etc) ska känneteckna området. Gran och andra främmande trädslag ska inte förekomma.

Åtgärder

Extensivt bete med nötkreatur årligen. Bortröjning av gran och andra främmande trädslag vid behov.

Restaureringsåtgärder

Delområde 3A Äldre boskog som är ljushuggen och markberedd (3,5 ha)

Avdelning: 53

Samma skötselåtgärder som 1B. Betesdjuren får därefter skapa/bibehålla luckighet i beståndet.

Delområde 3B Tre granbestånd (6,1 ha)

Granbestånden avvecklas snarast möjligt och hyggena ska ingå i utmarksbetet, men lämnas i övrigt för fri igenväxning med lövskog. För att få en mer blandad lövskog bör dock ek, skogslönn och lind planteras i några minihägn på hygget.

*Skötselområde 4 Allé utmed infartsväg (0,4 ha)*Beskrivning

Gammal blandträdsallé som domineras av grov alm (ca. 200-250 år) och grov sykomorlönn med inslag av poppel, klibbal, ask och sälg. De grova stammarna hyser en artrik lavflora. De flesta almarna är döda eller döende.

Målsättning

En allé som ska ha förutsättningar för höga biologiska värden men också utgöra ett kulturhistoriskt värdefullt inslag. I första hand ska allén utgöras av inhemska trädslag.

Åtgärder

Helt döda träd avvecklas och bortföres till andra delar av naturreservatet. Sykomorlönnarna ska på sikt avvecklas och ersättas med inhemska trädslag som tex skogslönn, ek, ask och/eller lind. Särskild restaureringsplan bör upprättas.

Vägverket ansvarar för normal skötsel och underhåll av de allmänna vägarna.

5. Friluftsliv och turism

Osbecks bokskogar är ett välbesökt strövområde med stor betydelse för rekreation och turism.

Syftet med anordningar för friluftslivet i området är att bjuda på fina vandringar och naturupplevelser samt att förmedla information om lövskogarnas och hagmarkernas naturvärden och kulturhistoria. Besöksanläggningarna ska så långt som möjligt tillgänglighetsanpassas. Skogssällskapet har haft i uppdrag av Länsstyrelsen att göra en förstudie över områdets nuvarande status som rekreationsområde varefter förslag på möjligheter till utveckling har sammanställts i en rapport.

Nedanstående anordningar för friluftslivet ska finnas, se förslag på friluftskarta.

Parkeringsplatser

Två större parkeringsplatser (Ps) med plats även för bussar ska finnas, dels den befintliga p-platsen i centrala delen av området och dels vid Brante källa i östra delen där det redan idag finns en grusplan som utnyttjas för parkering.

Dessutom kan två-tre mindre p-platser (Pm) anläggas vid Allgustorp, Hackarehuset och/eller nordost om Rödhög.

Informationsskyltar

Informationsskyltar (I) ska finnas vid parkeringsplatserna. Vid de båda större p-platserna bör en mer fyllig information om reservatets naturvärden och kulturhistoria ges, eventuellt i en särskild anläggning.

Markerade strövstigar

Ett väl utbyggt system av markerade stigar och rastplatser ska finnas i området, se förslag på friluftskartan. Tillgängligheten kan öka genom t. ex. uppbyggnad av ramper och utfyllnad av stigar.

Toaletter

Toaletter (T) bör finnas vid de båda större p-platserna.

Utsiktsplats

Utsiktsplatsen (U) norr om den centrala p-platsen underhålls och röjs vid behov. När granbeståndet sydost om utsiktsplatsen har avverkats kan man överväga att flytta den ett stycke österut om ännu bättre vyer öppnar sig här.

Eldplatser

Etablerade eldplatser (E) finns på två ställen och dessa ska bevaras och underhållas. Om utsiktsplatsen flyttas bör även eldplatsen flyttas. Vid behov kan det bli aktuellt att anlägga fler eldplatser.

6. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Naturvårdsverket tar för närvarande fram ett uppföljningsprogram som omfattar Natura 2000-områden och andra skyddade områden. Inventering och uppföljning kommer att ske utifrån detta program.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Betesdrift	Varje år	2 och 3		1	Vårdanslaget/ EU's miljöersättn.
Röjning av gran m.m.	Vid behov	Hela	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget

Plockhugning och röjning i hagmarker	Vid behov	2	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Hamling, stubbskottsbruk och röjning av lövbuskage	Kontinuerligt	3	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Utmärkning av reservatets gränser	Omgående	Hela	Länsstyrelsen	1	Naturvårdsverket via avtal med LM
Uppföljning av kvalitetsmål och skötselåtgärder	Vart tionde år	Hela	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget
Underhåll av anordningar för friluftslivet	Kontinuerligt	Hela	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
<u>Restaurering</u>					
Skapa ljusluckor och död ved	Snarast	1A	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Ta bort damm m.m.	Snarast	1B (avd 106)	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget
Avveckla granbestånd	Snarast	1C, 2A, 3B	Länsstyrelsen	1	Finansieras av virkesintäkter
Avveckla granbestånd stegvis	Första etappen snarast, slutavverkas ca 2020	1D	Länsstyrelsen	1	Finansieras av virkesintäkter
Avveckla lärkbestånd	Utglesning snarast, stegvis avveckling till ca 2020	1E	Länsstyrelsen	1	Finansieras av virkesintäkter
Anlägga minihägn, plantera lind, ek och lönn	Snarast efter avverkning	2A, 3B	Länsstyrelsen	2	Finansieras av virkesintäkter
Upprätta restaureringsplan för betesvallar	Före 2010	2B	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget
Upprätta restaureringsplan för allén	Före 2010	4	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget

8. Finansiering

Åtgärd	Finansiering
Utmärkning av reservatets gränser	Naturvårdsverket
Anläggningar för friluftslivet	Vårdanslaget
Skötselåtgärder, se sammanfattning skötselåtgärder	Vårdanslaget
Uppföljning och dokumentation	Vårdanslaget

Skogstypskarta

Naturreseptat: *Osbeck's bokskogar*
Församling: *Hasslöv-Våxtorp*
Kommun: *Laholm*
Län: *Hallands län*
Upprättad år: *2008*
Skötselplan: *M Mathiasson*

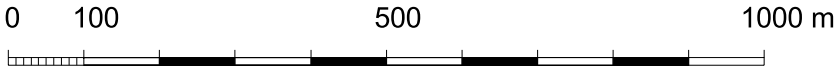

Teckenförklaring

Skogstyper

- Granskog
- Barrblandskog
- Triviallövskog
- Ädellövskog
- Trivial-ädellövskog
- Hygge
- Jordbruksmark
- Övrigt

Skala 1:10000

N

Skötselkarta 1

Naturresevat: Osbecks bokskogar

Församling: Hasslöv-Våxtorp

Kommun: Laholm

Län: Hallands län

Upprättad år: 2008

Skötselplan: M Mathiasson

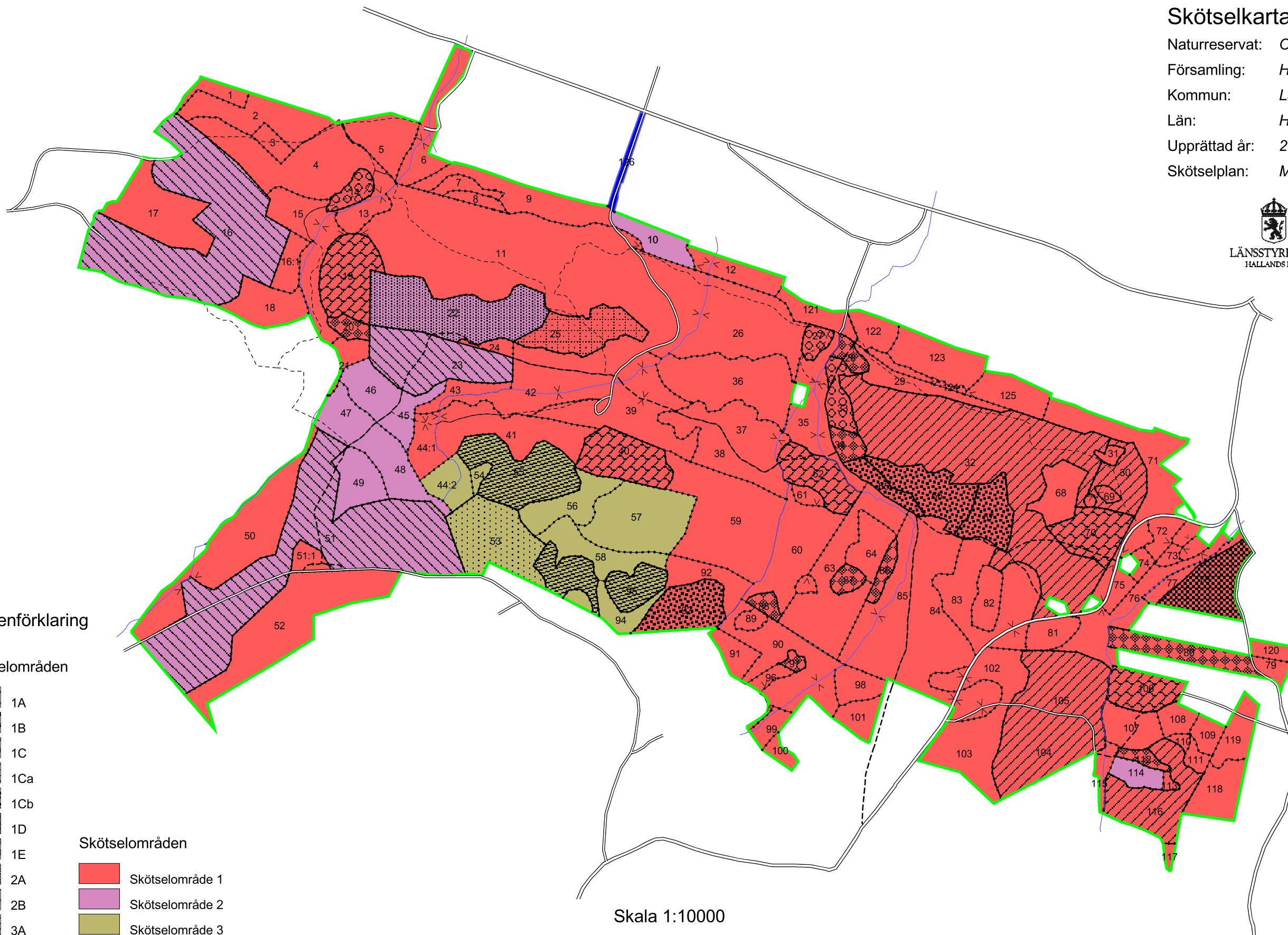
Teckenförklaring

Skötselområden

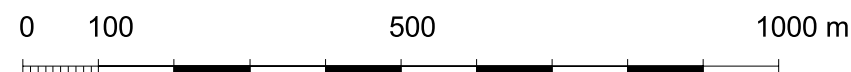
- 1A
- 1B
- 1C
- 1Ca
- 1Cb
- 1D
- 1E
- 2A
- 2B
- 3A
- 3B

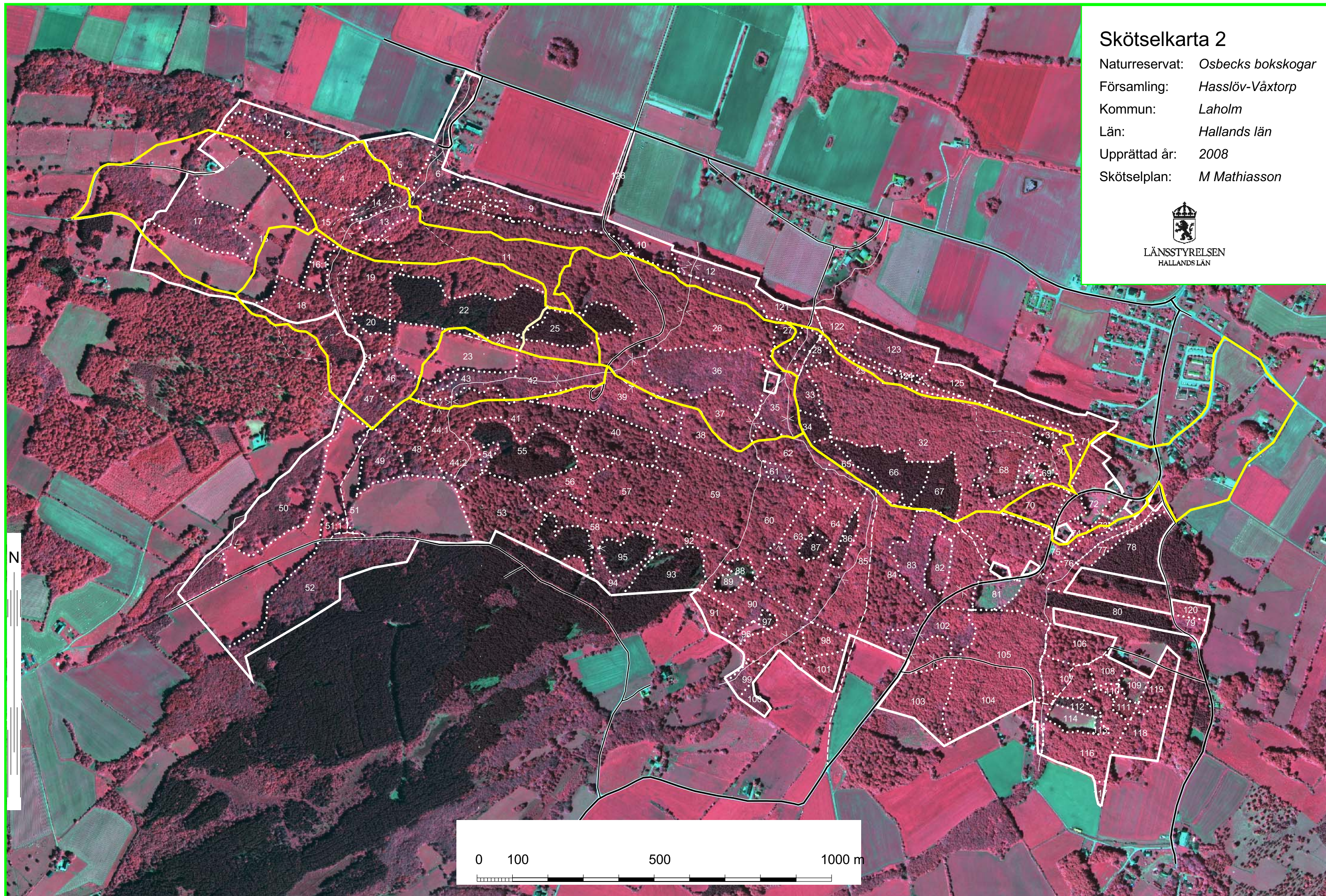
Skötselområden

- Skötselområde 1
- Skötselområde 2
- Skötselområde 3
- Skötselområde 4

Skala 1:10000

Skötselkarta 2

Naturreseptat: *Osbecks bokskogar*

Församling: *Hasslöv-Våxtorp*

Kommun: *Laholm*

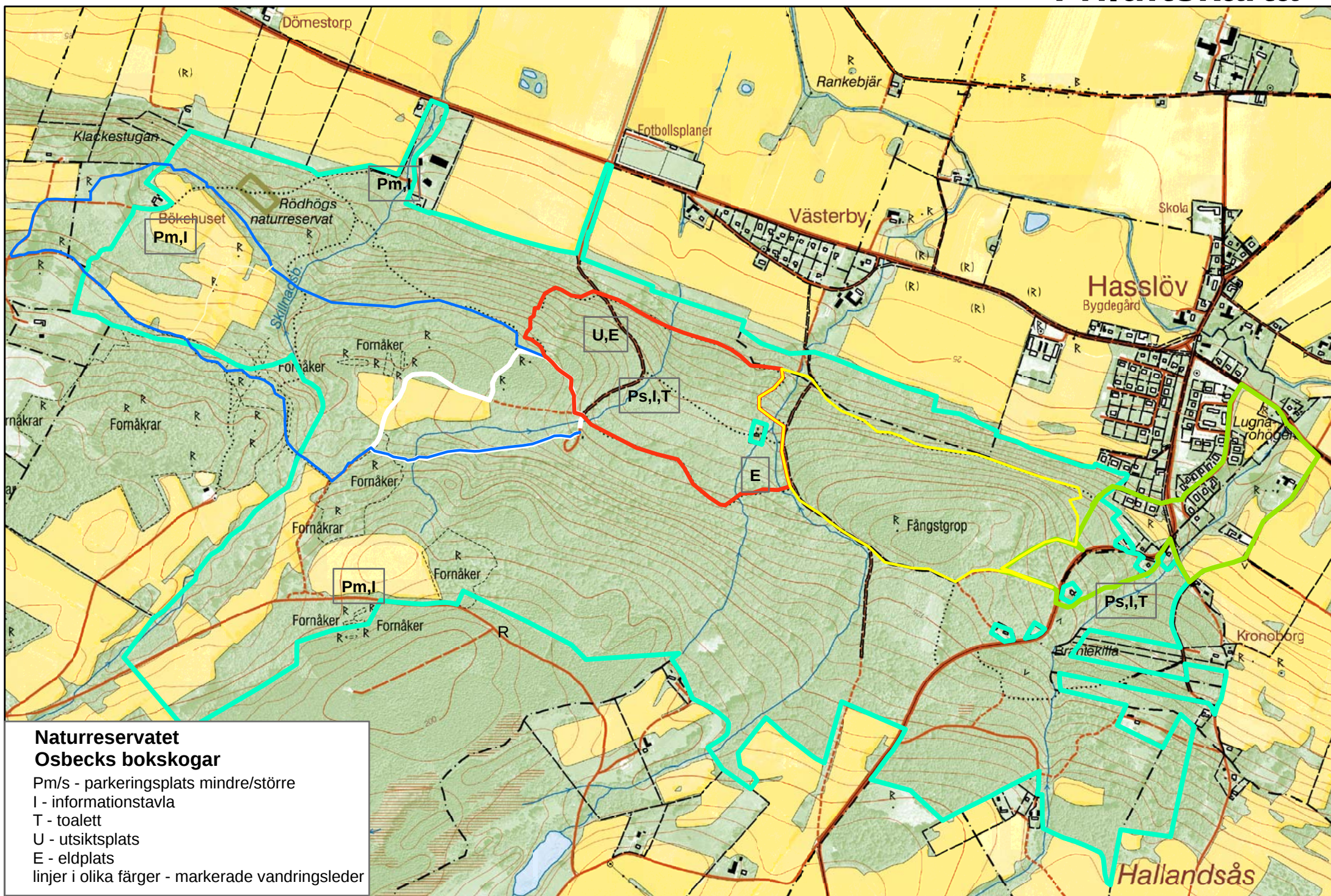
Län: *Hallands län*

Upprättad år: *2008*

Skötselplan: *M Mathiasson*

Friluftskarta

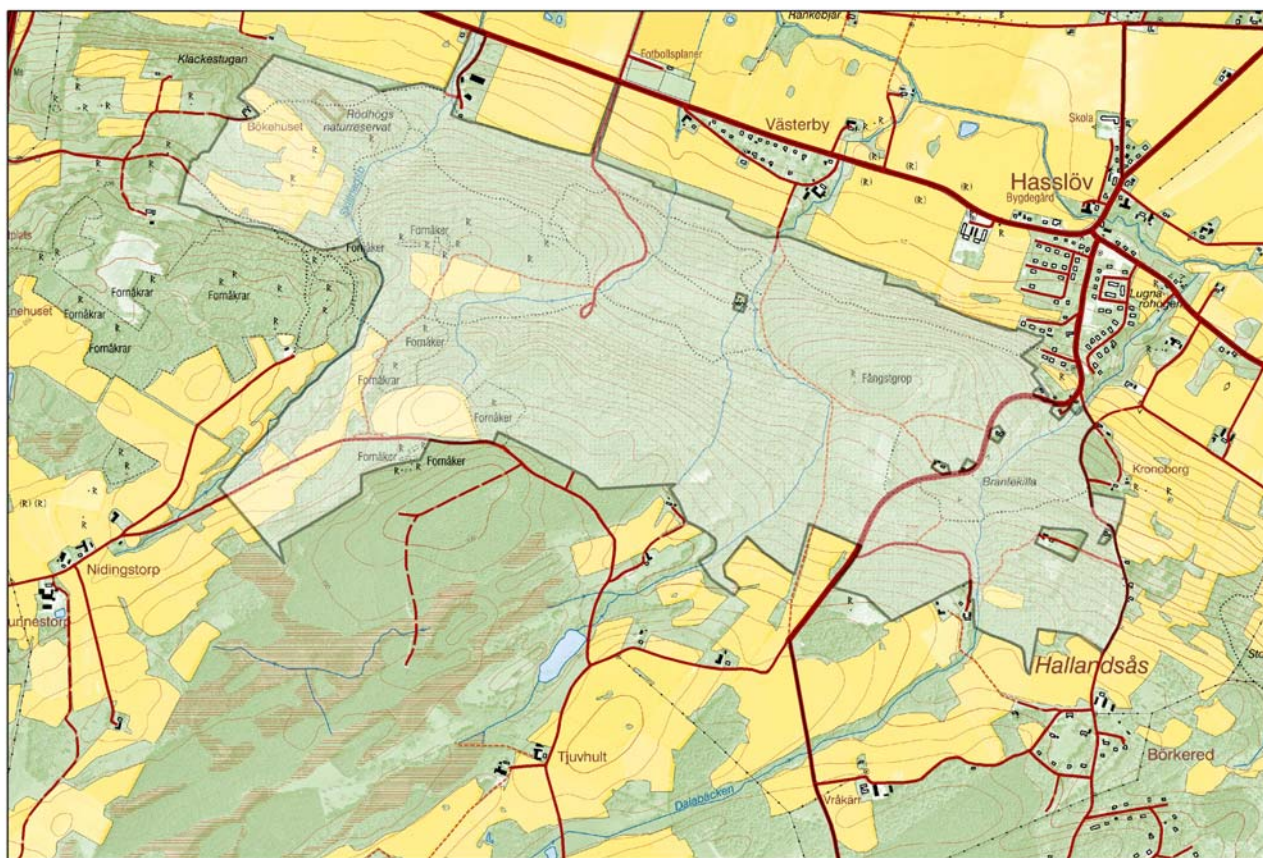
Lövskogar och hagmarker på Hallandsås nordsluttning vid Hasslöv – skötsel förslag med hänsyn till rödlistade arters miljökrav och markhistoriken

Krister Larsson 2006-03-27

Inledning

Lövskogarna på Hallandsås nordsluttning har få motsvarigheter i landet med ett växt- och djurliv som är unikt och naturvärdena har beskrivits närmare av Örjan Fritz (Fritz & Berlin 2002). Från dessa trakter finns även en unik historisk dokumentation av hur landskapet, faunan och floran har förändrats under de senaste drygt 200 åren framförallt genom linnélärjungen Pehr Osbecks skildringar (bl. a. Osbeck 1996). Tack vare det historiska materialet finns ovanligt goda möjligheter att få en uppfattning om vilka naturtyper och substrat som det råder brist på för den biologiska mångfalden i dagens landskap och vilka restaureringsinsatser som är mest angelägna inom det planerade naturreservatet vid Dömostorp.

Utöver de biologiska värdena finns stora kulturhistoriska värden i området som tillhör de mer fornlämningsrika trakterna i länet (Carlie m. fl. 2003) och det är uppenbart att dagens ädellövskogar har formats genom ett långvarigt och fascinerande samspel mellan människa och natur, något som också är väl värt att analysera närmare med hänsyn till områdets framtida skötsel.

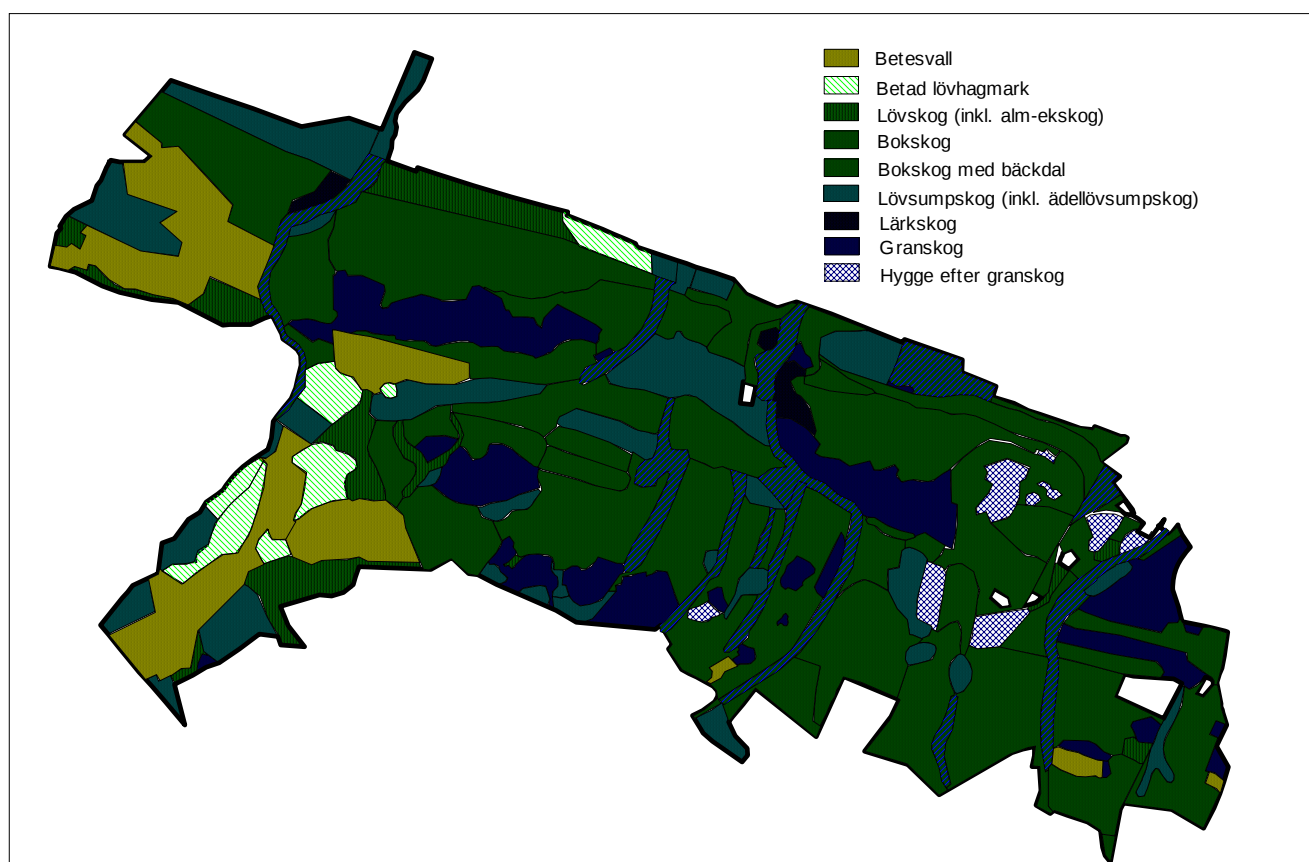
Karta 1. Område vid Hasslöv som Länsstyrelsen bedömt som särskilt värdefullt och intressant som ett framtida skogsreservat. Huvuddelen av marken har under senare år köpts in av Naturvårdsverket.

Ädellövskogar med gamla anor

En förklaring till det stora antalet sällsynta och rödlistade arter är att lövskogarna i området har en lång kontinuitet som sträcker sig flera tusen år bakåt i tiden, kanske har det funnits lövskogar här alltsedan skogen åter vandrade in för drygt 10 000 år sedan efter den senaste nedisningen. Genom undersökningar av pollen och makrofossil från två torvmarker i centrala delen av området har vegetationens utveckling kunnat följas från järnålderns början för 2 500 år sedan och fram till idag (Björkman 2002, Hannon 2002).

Vid järnålderns början växte här täta skogar dominerade av lind, alm och hassel med inslag av ek, lönn, ask och tall. Ett lager träkol visar att en skogsbrand drog fram över markerna för drygt två tusen år sedan och därefter följde en mer öppen och kulturpräglad och örtrik ädellövskog med ek och hassel som de vanligaste vedväxterna vid tiden kring Kristi födelse. Boken började även etablera sig under denna period och expanderade därefter raskt, gynnad av en ökad kulturpåverkan. Branden kan ha varit anlagd av människor för att förbättra betet för tamdjuren eller för att bedriva åkerbruk. Omkring 400 e Kr blir boken det dominerande trädslaget, ek och hassel går starkt tillbaka medan ask, lind, lönn och alm försvinner nästan helt århundradena därefter. Mot slutet av 1800-talet sker stora avverkningar då boken går starkt tillbaka och landskapet blir mycket öppet, för att åter beskogas under 1900-talet då boken åter expanderar och även granen börjar uppträda på arenan som planterade bestånd.

Den skogstyp som har längst kontinuitet fram till våra dagar i området verkar vara alsumpskogen som har haft stor utbredning under de senaste 2 500 åren, och troligen längre, och därefter kommer bokskogen. Det är också dessa båda skogstyper som har de största biologiska värdena i området idag. Men även ek, hassel, alm och ask har en lång kontinuitet, även om de tidvis varit hårt

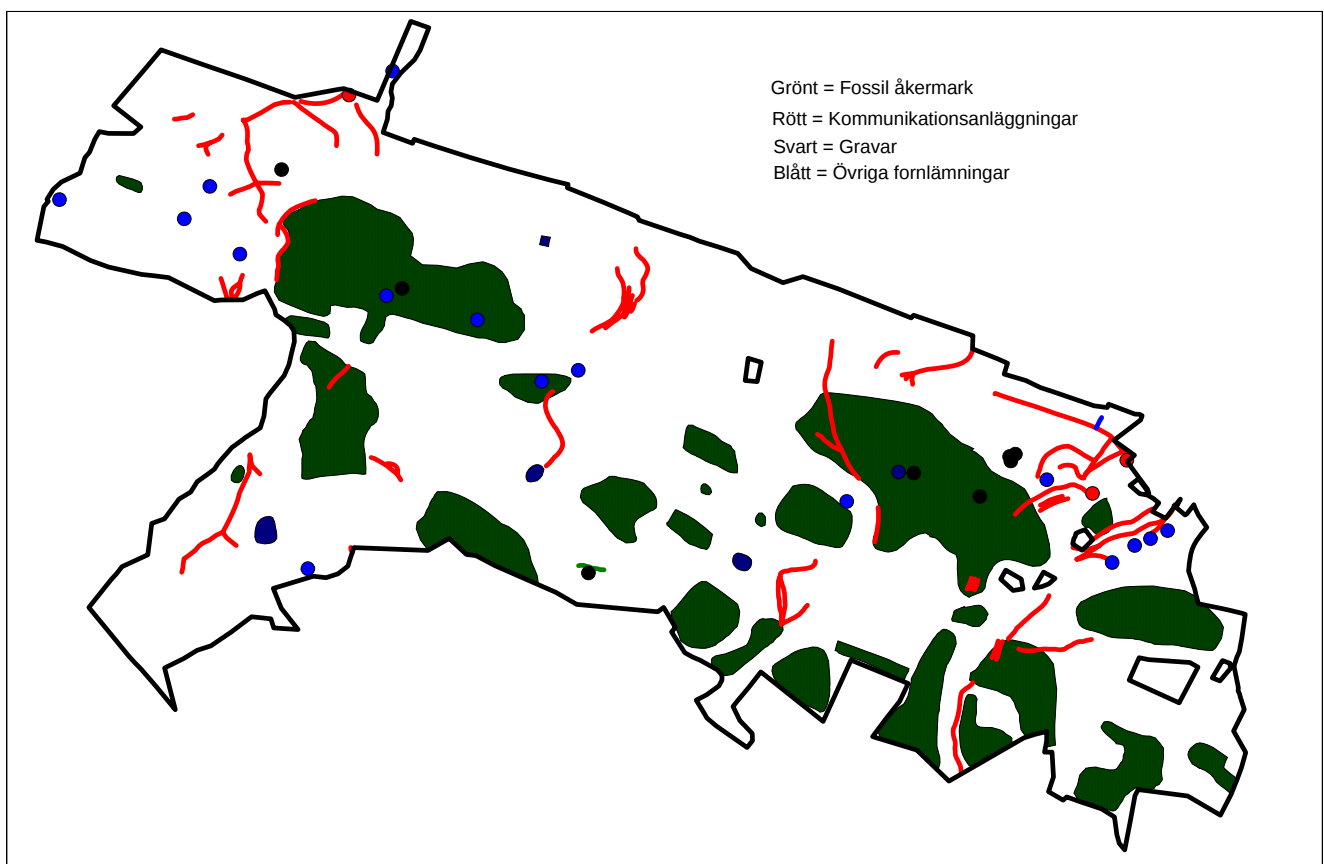
Karta 2. Utbredningen av olika naturtyper. Området som helhet är 282 ha stort med följande fördelning: betesvall 27,6 ha, betad lövhagmark 8,2 ha, lövskog 14,2 ha, bokskog 155,1 ha, lövsumpskog 38,1 ha, lärskog 2,1 ha, granskog 30,4 ha och hygge efter granskog 4,7 ha.

tillbakaträngda. De har betydande naturvärden knutna till sig och bör få möjlighet att åter expandera. Dessutom är det angeläget från naturvårdssynpunkt att låta lind och lönn och arter som är knutna till dem att få en renässans i området. Det finns inte något annat skogsreservat i länet som har så goda möjligheter att hysa ett rejält inslag av alla ädla lövträd som förekommer naturligt i våra trakter. Som framgår av analyserna av pollen och makrofossil är dagens stora bokdominans med all sannolikhet kulturbetingad.

Förhistoriskt åkerbruk gynnade bokens expansion

Bokens snabba expansion mot slutet av järnåldern gynnades av de störningar som människan åstadkom genom avverkningar, tamboskapens betning och uppodling av åkrar, som när de övergavs kunde tas över av boken. Som ett bevis för denna omfattande kulturpåverkan finns idag stora system av fossil åkermark i området. På en fjärdedel av områdets yta finns registrerade fornlämningar som arealmässigt helt domineras av stora system av fossil åkermark, som sannolikt har rötterna i järnåldern (Carlie m. fl. 2003). På stora delar av åkrarna verkar odlingen ha upphört redan under slutet av järnåldern eller tidig medeltid, vilket sammanfaller med den tid då boken snabbt expanderade.

Genom området löper stråk av äldre färdvägar (hålvägar) som påminner om att det förr var en livlig trafik genom området och att den förhistoriska och medeltida huvudvägen utmed västkusten gick över åsen till ett vadställe över Stensån vid Hasslöv. Bland de talrika fornlämningarna i övrigt kan nämnas flera förhistoriska gravar, stenar med skålgropar (hällristningar), lämningar efter övergivna torp och gårdar, kolbottnar och en kolningsugn där man framställde kol av bok som bränsle till gengasbilar under andra världskriget samt spåren efter fem skvaltkvarnar i Dalabäcken i östra delen av området.

Karta 3. Registrerade fornlämningar finns på en fjärdedel av områdets yta. De mest framträdande fornlämningarna är stora områden med fossil åkermark och flera stråk med äldre färdvägar (hålvägar). (Carlie m. fl. 2003)

Exempel på levande kulturminnen som inte registrerats av fornminnesinventerarna är äldre hagmarksekar, hamlade lövträd och hässlen vid Allgustorp samt flerstammiga alsocklar som vittnar om ett stubbskottsbruk som i vissa delar pågått långt in på 1900-talet.

Många nyckelbiotoper men brist på död ved

Under Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering 1996 framkom att Hallandsås nordsluttning tillhör de fem mest nyckelbiotopstäta områdena i landet (Norén 1999). För riket som helhet var andelen nyckelbiotoper 0,8 procent av skogsmarken. De kontroller som Skogsstyrelsen gjort visar att den verkliga andelen troligen är fem gånger större, vilket innebär att omkring 4 procent av den svenska skogsmarken är nyckelbiotoper. I Osbecks bokskogar är hela 44 procent nyckelbiotoper och dessa består framförallt av bokskogar, lövsumpskogar och skogsbäckar med källflöden.

Nyckelbiotopernas stora värden är främst knutna till moränens kalkinnehåll, bäckdalarna och de många källorna, medan gamla träd (>200 år) och död ved är en stor bristvara även i många av nyckelbiotoperna. I den sydvästra delen, vid Allgustorp, finns betade lövhagmarker som är klassade som nyckelbiotoper och här ingår även en hasselrik ekhagmark på tre hektar, med ett inslag av hävdgynnade kärlväxter, som ingår i ängs- och hagmarksinventeringen från 1987.

De stora områdena med fossil åkermark ligger till största delen utanför nyckelbiotoperna och mindre än tio procent av nyckelbiotoperna berörs av dessa. I första hand beror detta på att det är de mest lättillgängliga delarna som odlades upp och att det också är i dessa delar som skogsbruket i senare tider varit mest intensivt. I vissa fall kan det också bero på att odlingen har fortgått långt in i historisk tid. Nyckelbiotoperna är idag framförallt koncentrerade till de brantaste sluttningarna och de blötaste

Karta 4 Värdekärnor. Utbredningen av olika skogliga nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt. Området tillhör de trakter i landet som har den högsta andelen nyckelbiotoper, 37 procent (111,2 ha) av den totala arealen (n=297 ha). Naturvärdesobjekten utgör 4,5 procent (13,6 ha).

delarna, men får nu möjligheter att expandera i de av naturvården inköpta delarna där det inte längre bedrivs något ekonomiskt skogsbruk.

De bördiga markerna gör att träden snabbt blir högvuxna och grova, vilket gör att de kan verka äldre än vad de är. Åldersbestämningar av 17 bokar från skilda delar av området visade att den äldsta boken var 207 år gammal och att ytterligare en handfull bokar var äldre än 150 år, bland annat i sluttningarna söder om den centrala parkeringsplatsen där det finns en del rödlistade lavar på träden (Nicklasson 2003). Det är först när boken är äldre än 150 år som den biologiskt sett kan ses som ett gammalt träd och då den börjar bli ett lämpligt substrat för många sällsynta och rödlistade svampar, mossor, lavar och insekter. Vid den åldern ökar också det naturliga avdöendet av träd i en bokskog och det kan då på ganska kort tid bildas stora volymer död ved i bokskogarna om det inte städas bort. Tidigare har i stort sett alla rötade eller döda bokar kontinuerligt plockats bort från områdets skogar, men efter att Naturvårdsverket 1999 köpte 184 hektar av området från Landstinget Halland har sådana träd lämnats kvar här. Det är förvånansvärt hur mycket död ved som har ansamlats i vissa av de äldre bokskogarna under denna korta tid, framförallt i övre delen av boksluttningarna öster om Allgustorp där skogen nu börjar få en naturskogsartad karaktär (karta 5).

Många bokbestånd i området är idag i åldern 100-150 år och under de kommande decennierna kommer inslaget av gamla bokar och död ved att öka kraftigt och livet kan börja på allvar för de trädlevande arterna. Det är främst i de östra delarna som det finns några större, enhetliga bestånd som är lite yngre och där det är angeläget att skynda på utvecklingen genom att ringbarka och fälla en del bokar för att skapa flerskiktade och olikåldriga bestånd med död ved.

Karta 5. Förekomsten av grov död ved (≥ 40 cm) 2003. Kartan bygger på översiktliga, subjektiva uppskattningar av mängden död ved gjorda vid fältbesök under skötselplanarbetet. Huvudsyftet har varit att identifiera de delar av området där död ved är en särskilt stor bristvara biologiskt sett.

Rödlistade arters biotopkrav

Hasslövs bokskogar tillhör de fem områden i länet som har flest kända rödlistade arter och när det gäller svamparna är området det i särklass främsta i länet med 23 kända rödlistade arter. De flesta svamparna är marklevande arter som föredrar kalkrika bokskogar, men även arter som lever i andra typer av lövskogar och på död lövvved ingår. Området hyser även länets rikaste fauna av landsnäckor med kalkkrävande arter och arter som tyder på en lång skoglig kontinuitet (von Proschwitz 2001). Huvuddelen av de rödlistade kärlväxterna och mossorna är knutna till bäckdalar och källflöden, som också hyser sländor, landsnäckor mm. Den höga andelen marklevande arter gör Hasslövs bokskogar unikt jämfört med övriga ädellövskogar i länet som hyser många rödlistade arter och där trädlevande arter dominerar, med vedlevande skalbaggar och epifytiska lavar som de största grupperna.

De trädlevande arterna utgör dock en viktig grupp även i Hasslövs bokskogar och den akut hotade bokporlaven växer på en bok i östra delen av området. Bland de trädlevande arterna finns även rariteter som röd pysslinglav, liten ädellav och ädelkronlav. I takt med att skogarna åldras och inslaget av rötade lövträd och död ved ökar kommer förutsättningarna för de trädlevande arterna att bli alltmer gynnsamma och detta är en utveckling som förmodligen kommer att bli mycket påtaglig redan under de närmaste decennierna.

Huvuddelen av de rödlistade arterna trivs i slutna ädellövskogar med gamla träd och i fuktiga miljöer (bilaga 3). Dessa arter gynnas sannolikt bäst av att lövskogarnas naturliga dynamik får råda, men invandrande gran och andra främmande trädslag måste hållas efter (d.v.s. ”granfri” utveckling). En grundförutsättning för en gynnsam framtid är att bäckar och källflöden behåller sin goda vattenkvalitet och inte påverkas negativt av försurning eller övergödning. Dessutom är det en viss osäkerhet om hur lundvegetationen utvecklas naturligt. I sådana miljöer finns bland annat Sankt Pers nycklar och flera rödlistade fjärilar som lever på springkorn och eventuellt kan vissa röjningar behövas för att gynna dessa om uppslaget av ung ask m.m. blir för tätt.

En mindre grupp rödlistade arter trivs bäst i ljusöppna, betade lövhagmarker som framförallt finns i markerna kring Allgustorp, men även vid foten av åsen mot åkrarna. Det handlar om arter som korallticka, kastanjesopp och bredskäftad fläckmaskros. Med tanke på att betade lövhagmarker är en extremt artrik miljö, som i det närmaste har utplånats från stora delar av det sydhalländska landskapet, finns ett stort restaureringsbehov. Det är svårt att hitta mer lämpliga ställen för detta än vid Allgustorp, något som behandlas mer ingående i följande avsnitt.

	Rödlistade	REG
Svampar	24	27
Lavar	15	8
Mossor	6	8
Fåglar	5	2
Kärlväxter	4	21
Storfjärilar	4	3
Landsnäckor	2	9
Nattsländor	1	1
Skalbaggar	0	3
Dagsländor	0	3
Bäcksländor	0	1
Fiskar	0	1
Steklar	0	1
SUMMA	61	88

Antal rödlistade och regionalt intressanta (REG) arter i Osbecks bokskogar av olika organismgrupper. Tabellen är sammanställd av Örjan Fritz. Arterna redovisas i bilaga 3.

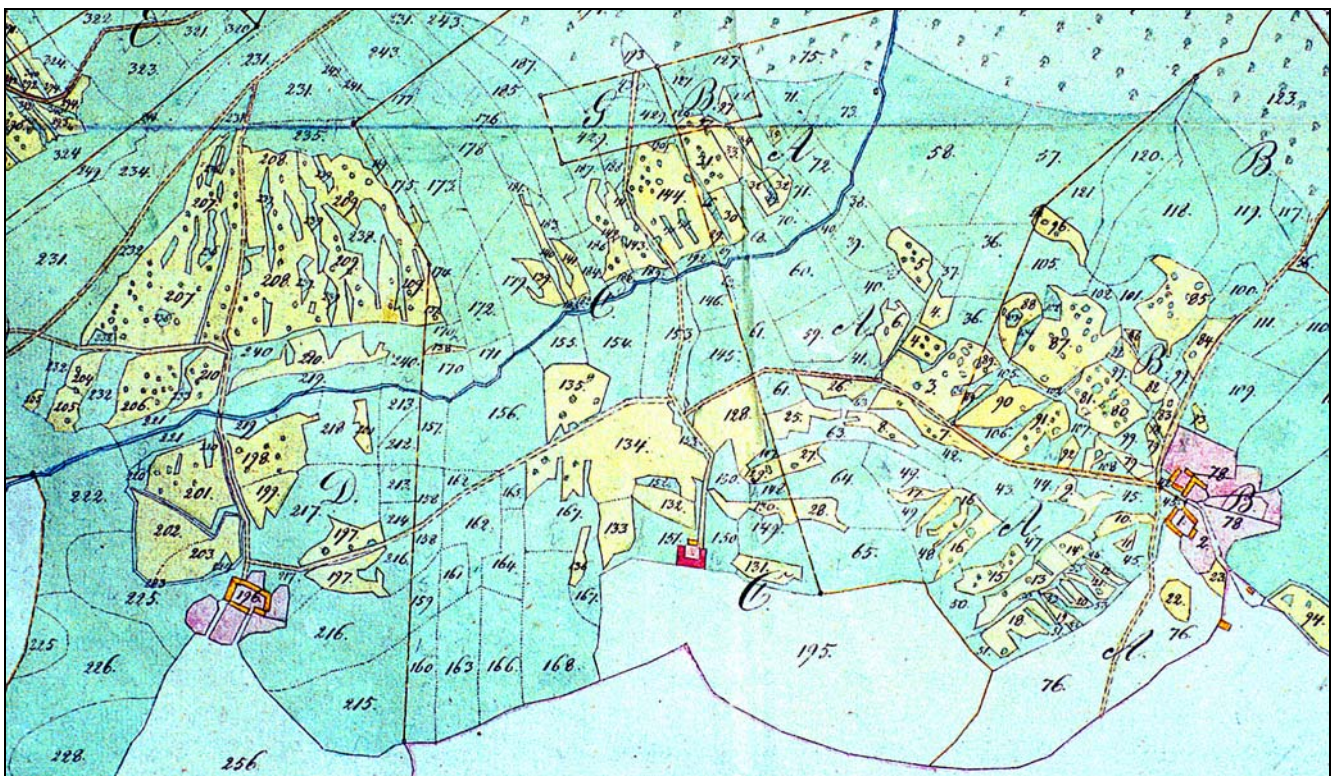
I området finns två rödlistade arter som främst är knutna till barrskog, gransotdyna och violgubbe, men som här växer i bokskogen. Under senare år har brandkronad kungsfågel etablerat sig i anslutning till äldre granar öster om den centrala parkeringsplatsen och här bör ett inslag av äldre granar sparas. Dessutom bör även de mest imponerande lärkträden längre österut sparas av kulturhistoriska/skogshistoriska skäl.

Försvunna hagmarksarter kan återfå sin miljö

En av de naturtyper som har minskat mest i areal i Halland under de senaste 150 åren är lövhagmarker som förr hade stor utbredning på slätterängar och betesmarker, också i den nuvarande helåkersbygden på Laholmsslätten. Rikedomerna på gammelekar var stor framförallt på inägornas åkrar och ängar (se bl. a. Larsson & Simonsson 2003).

Linnélärjungen Pehr Osbeck fick under andra halvan av 1700-talet uppleva resterna av det rika djurliv som måste ha funnits i medeltidens än mer trädrika kulturlandskap i dessa trakter och hans artistor innehåller mängder med hagmarksarter som inte har några kända förekomster i dessa trakter längre. I hagmarkerna i södra Halland häckade då blåkråka, härfågel och mellanspett, vilka alla försvunnit från landet. Osbecks skalbaggslista innehåller 39 arter som fanns med på förra rödlistan (fastställd år 2000) och för 33 av dessa saknas sentida fynd från södra Halland, se bilaga 4. På gamla ekar levde då exklusiva arter som stor ekbock, bredbandad ekbarkbock, ekoxe, svart guldbagge och läderbagge och på solexponerad grov bokved fanns den från landet försvunna alpbocken.

Anders Gustaf Barchaeus som den 8-11 oktober 1773 besökte Pehr Osbeck i Hasslövs prästgård bekräftar med följande dagboksanteckning från resan att det var ett förnämligt, men på den tiden föga

Karta 6. Lantmäterikarta från 1823 över Vråkärns och Björkereds inägor, som ligger strax sydost om Dömostorps-området. Även äldre kartor från andra gårdar och byar på Hallandsås visar en liknande småskalighet, vilket säkerligen också var fallet vid Allgustorp där äldre kartor saknas. Johan Aron af Borneman (1825) som för flottans räkning två år senare inventerade tillgången på ek i Halland ger följande beskrivning av ekarna på Björkereds inägor (till höger på kartan): "En stor mängd (400) ek af 50 stora wrak, under halfstora och små knut ris och buskeker".

uppskattat, eklandskap som då fanns på slättbygden vid foten av Hallandsås: *”En stor lands-plåga här nedre sades vara de många ekar, som här växa på åker- och ängsfälten, och som för Sveriges krona äro evigt fredlyste. De äro dock icke någon klenod i denna och flera orter; ty mig vistes usla de här stå på fälten, och de som i 30 a 40 år här vistats, kunna ej minnas dem annorledes dannade; och i alt mannaminne har ingen ek blifvit här för kronans räkning utsynad; ändock måste de intaga marken”*.

Som tidigare nämnts är några rödlistade hagmarksarter kända i området och det är troligt att det finns ytterligare fynd att göra, men bristen på gamla ekar och andra hagmarksträd är överhuvudtaget akut i hela södra Halland. Mellan Hasslöv och Dörestorp finns en fin ekallé, liksom vid Stjärnarps gods, och närmaste större betade ekagård finns några mil längre norrut vid Gårdshult (ca 25 hektar). Ytterligare några fina lövhagmarker finns i södra Halland, bland annat vid Karsefors, men de är få och alltför små.

Vid Allgustorp finns idag lövhagmarker med äldre ekar, tidigare hamlade lövträd, hässlen och alsumpskogar där det tidigare bedrivits stubbskottsbruk som delvis betas och delvis är starkt igenvuxna. Här finns ypperliga möjligheter att återskapa ett större område med betade lövhagmarker, där det också bör ingå partier med utmarksbete i bokskog (öster om Allgustorp). När ekoxens och läderbaggens landskap har återskapats finns också möjligheten att återintroducera dessa och andra arter som inte klarar att återvända hit på egen hand.

En resurs i sammanhanget är också de 25 hektar tidigare stenröjda åkrar som numera utnyttjas som betesvall och som efterhand bör återges en mer småskalig struktur (se karta 6), som det var på Osbecks tid, med solexponerade äldre ekar, lövbryn, stensträngar, terraskanter etc. och med en rik biologisk mångfald i kontrast till dagens ensartade tillstånd. I ett sådant arbete bör även kulturgeografisk expertis medverka och värdefulla kunskaper kan fås från de pågående restaureringsarbetena i Äskhult, ett kulturresevat i norra Halland.

Generella skötselsynpunkter

Följande inriktning på den framtida skötseln av Osbecks bokskogar föreslås med hänsyn till biologisk mångfald och rödlistade arter:

- I huvuddelen av områdets bokskogar, lövsumpskogar och andra lövskogar bör den naturliga dynamiken få råda framöver, dock måste invandrande gran och andra främmande trädslag hållas efter. Vid behov bör dock brunnsröjningar göras kring enskilda lövträd samt grova högstubbar och lågor med ljuskrävande, rödlistade arter om uppslaget av yngre träd blir alltför tätt. I vissa lundartade partier med t.ex. Sankt Pers Nycklar eller rödlistade fjärilar knutna till springkorn bör också vissa röjningar göras om uppslaget av ask m.m. blir så tätt att dessa arters fortlevnad äventyras.
- I större medelålders bokskogar med en ensartad struktur skapas ljusluckor genom ringbarkning och fällning av bokar (som lämnas kvar på platsen och inte upparbetas) för att skapa död ved, flerskiktning och variation som gynnar många arter.
- Befintliga granbestånd och andra främmande trädslag som sykomorlön och lärk avvecklas och överförs till ädellövskog. De mest imponerande lärkträden i områdets östra del sparas dock som ”evighetsträd” av kulturhistoriska/skogshistoriska skäl och i markerna öster om centrala p-platsen sparas en del äldre gran med hänsyn till den brandkronade kungsfågeln som etablerat sig här under senare år.
- Genom aktiva åtgärder (plantering, sådd etc.) gynna/återetablera lind, lönn och alm som tidigare haft större utbredning i dessa trakter och är värdefulla träd för många lövskogsarter. Om almen slås

ut helt av almsjukan bör den återföras till området när den pågående almsjukan ebbat ut i Sydsverige.

- Restaurera en större betad lövhagmark vid Allgustorp med äldre ekar, hamlade lövträd, hässlen, och stubbskottsbrukade alsumpskogar där en hel del död ved lämnas kvar i både solexponerade och skuggiga lägen vid avverkningarna. När ekoxens och läderbaggens miljö har återskapats bör övervägas att återintroducera dessa och andra hagmarksarter som tidigare funnits i trakten och som idag saknar möjlighet att återetablera sig på naturlig väg. Även de stenröjda, öppna betesvallarna (f. d. åkrar) vid Allgustorp bör restaureras till en mer småskalig hagmarksmiljö i samråd med kulturgeografisk expertis.
- Öster om Allgustorp återskapas en större betad utmarksboskog där befintliga granbestånd avvecklas medan den naturliga dynamiken får forma boskogen tillsammans med betesdjuren.
- Återställa naturliga vattenregimer genom igenfyllning av eventuella diken i sumpskogar. Det är viktigt för en rad rödlistade arter med en hög fuktighet.

Referenser

Barchaeus, A. G. 1773. *Underrättelser angående landthushållningen i Halland*. Faksimil 1924.

Björkman, L. 2002. *Pollenanalytisk undersökning av torvmarker i Dömostorps naturreservat på Hallandsås nordsluttning. Hasslövs socken, Laholms kommun*. LUNDQUA Uppdrag 38, Kvartärgeologiska avdelningen, Lunds universitet.

af Borneman, J. A. 1825. *Journal öfver Skogsundersökningar i Hallands län År 1825*. Krigsexpeditionen FI:6.

Carlie, L., Larsson, K., Simonsson, G & Connelid, C. 2003. *Hallänningen och Hallandsåsen. Människa, natur och kultur under 3000 år*. Utgiven av Stiftelsen Hallands Läns museer. Landsantikvarien.

Fritz, Ö. & Berlin, G. 2002. *Översyn av Hallandsåsens nordsluttning. Biologiskt värdefulla områden*. Länsstyrelsen i Halland och Skåne, meddelande 2001:2.

Georgsson, K. m. fl. 1997. *Hallands flora*.

Hannon, G. E. 2002. *Boskogens historia och dynamik i Biskopstorp och Dömostorp – resultat från makrofossilstudier*. Länsstyrelsen Halland, meddelande 2002:27.

Larsson, K. & Simonsson, G. 2003. *Den halländska skogen – människa och mångfald. En underlagsrapport till en regional strategi för skogsskydd*. Länsstyrelsen Halland, meddelande 2003:7.

Nicklasson, M. 2003. *En undersökning av trädåldrar i halländska skogsreservat*. Länsstyrelsen Halland, meddelande 2002:28.

Norén, M. 1999. *Nyckelbiotopsinventeringen 1993-1998 – slutredovisning*. Skogsstyrelsen. Meddelande 1999:1.

Osbeck, P. 1996. *Djur och natur i södra Halland under 1700-talet*.

von Proschwitz, T. 2001. *Miljöövervakningsstudier av landlevande mollusker i Hallands län. Specialundersökning av högdiversitetslokaler*. Länsstyrelsen Halland, meddelande 2001:13.

Aktuella observationer sammanställda av Örjan Fritz, Länsstyrelsen Halland 2006-09-04.

Krister Larsson har kompletterat med uppgifter om biotopkrav för rödlistade arter, baserat på fr. a. artfaktablad.

Rödlistade arter följer den officiella svenska rödlistan (Gärdenfors m.fl. 2005).

Regionalt intressanta arter anges enligt Fritz (2000)

ORGANISMGRUPP	RÖDLISTADE	REG	TOTALT
Svampar	24	27	51
Lavar	15	8	23
Mossor	6	8	14
Fåglar	5	2	7
Kärlväxter	4	21	25
Storfjärilar	4	3	7
Landsnäckor	2	9	11
Nattsländor	1	1	2
Skalbaggar	0	3	3
Dagsländor	0	3	3
Bäcksländor	0	1	1
Fiskar	0	1	1
Steklar	0	1	1
SUMMA	61	88	149

Hk	Art	Svenskt namn	Organismgrupp	Anmärkning	Biotopkrav
CR	Pertusaria velata	bokporlav	Lavar	Förekomst på en bok.	Gammal bokskog med hög luftfuktighet
EN	Catinaria laureri	liten ädellav	Lavar	Tillfälligt sjungande 2004.	Gammal bokskog, i skuggiga/fuktiga läger
EN	Oriolus oriolus	sommargylling	Fåglar		Högstammig lövskog, gärna med ljusluckor
EN	Pernis apivorus	bivråk	Fåglar		Högstammig löv- och blandskog med ljusluckor
EN	Phylloporus rhodoxanthus	skivsopp	Svampar	Förekomst på en bok.	Ängsbokskog
EN	Porella arboris-vitae	pepparporella	Mossor		Gammal bokskog (och bergbranter) med hög luftfuktighet
EN	Taraxacum euryphyllum	bredskäftad fläckmaskros	Kärlväxter		Naturbetesmarker och gles skog
VU	Boletus pulverulentus	bläcksopp	Svampar	Förekomst på en bok.	Främst i ängsbokskog, på kalkrik mark
VU	Eupithecia immundata	oren malmätare	Storfjärilar		Lundar med trolldruva
VU	Gomphus clavatus	violgubbe	Svampar		Ängsartad gran-, bok- och ekskog, på kalkrik mark
VU	Opegrapha vermicellifera	stiftklotterlav	Lavar		Gammal ädellövskog, i skuggiga/fuktiga läger
VU	Pachyphiale carneola	ädelkronlav	Lavar		Gammal ek- och bokskog med hög luftfuktighet
VU	Pertusaria multipuncta	violettblå porlav	Lavar		Gammal ädellövskog med hög luftfuktighet
VU	Sclerophora amabilis	sydlig blekspik	Lavar		Grova ädellövträd i hagmarker och relativt ljusa lövskogar
VU	Thelopsis rubella	röd pysslinglav	Lavar		Främst gamla bokar (men även ek och lind) i slutna-halvöppna ädellövskogar
VU	Veronica montana	skogsveronika	Kärlväxter		Fr. a. i mullrika bokskogar
NT	Agonimia allobata	slät fjälllav	Lavar		Gammal ädellövskog, i skuggiga läger
NT	Biatoridium monasteriense	klosterlav	Lavar		Gamla ädellövträd, fläder m.m., främst i skuggiga miljöer
NT	Camarops tubulina	gransotdyna	Svampar		Äldre, näringsrika granskogar, på granlågor och stubbar i frisk-fuktig miljö (ibland även på bok)
NT	Cantharellus melanoxeros	svartnande kantarell	Svampar		Mullrik ädellövskog
NT	Ceriporia excelsa	rosenporing	Svampar		Äldre lövskog på rik mark, på undersidan av grövre lågor av lövträd

Hk	Art	Svenskt namn	Organismgrupp	Anmärkning	Biotopkrav
NT	Columba oenas	skogsduva	Fåglar		Lövskogar och hagmarker med grova hålträd
NT	Cortinarius cinnabarinus	cinnoberspindling	Svampar		Äldre ängsbokskog, mykorrhizasvamp
NT	Dendrocopos minor	mindre hackspett	Fåglar		Löv- och blandskogar med äldre lövträd
NT	Dentipellis fragilis	skinntagging	Svampar		Lövskog, främst bokskog, på undersidan av grova lågor
NT	Dicranum fulvum	sydkvastmossa	Mossor		Bok- och ekskog, på stenar, block m.m. i fuktiga miljöer
NT	Ecliptopera capitata	gultryggig fältmätare	Storfrjärilar		Lundar med springkorn
NT	Epipactis phyllantes	kal knipprot	Kärlväxter		Fr. a. i bokskog, på fuktig mark
NT	Eustroma reticulata	nätådrig parkmätare	Storfrjärilar		Lundar med springkorn
NT	Ficedula parva	mindre flugsnappare	Fåglar	Så gott som årlig revirhävdande.	Oskötta naturskogar, gärna på fuktig mark
NT	Fistulina hepatica	oxtungsvamp	Svampar		Stambaser, stubbar och rötter av gamla levande ekar
NT	Grifola frondosa	korallticka	Svampar		På eller vid basen av gamla ekar, främst i hagmarksmiljöer
NT	Gyroporus castaneus	kastanjesopp	Svampar		Fr. a. i ekhagmarker och parker, mykorrhizasvamp
NT	Hericium coralloides	koralltaggsvamp	Svampar		Löv- och blandskog, på döda stammar av bl. a. bok
NT	Hygrocybe glutinipes	slemvaxskivling	Svampar		Ädellövskogar, naturbetesmarker m.m.
NT	Lactarius acris	skarp rökriska	Svampar		Ängsbokskog på kalkrik mark, mykorrhizasvamp
NT	Lactarius rubrocinctus	rödbandsriska	Svampar		Bokskog, mykorrhizasvamp
NT	Lecanora glabrata	bokkantlav	Lavar		Fr. a. i gamla bokskogar, föredrar slutna skogar
NT	Lobaria pulmonaria	lunglav	Lavar		Fr. a. i gamla, halvöppna ädellövskogar med hög luftfuktighet
NT	Loeskeobryum brevirostre	västlig husmossa	Mossor		Lövskog med hög luftfuktighet, på marken, trädbaser och block
NT	Lunaria rediviva	månviol	Kärlväxter	En planta.	Ängslövskogar i fuktiga miljöer, gärna med översilning
NT	Lycoperdon echinatum	igeltottsröksvamp	Svampar		Ängsbokskog m.m., främst på kalkhaltig mark
NT	Macrogastra ventricosa	bukspolsnäcka	Landsnäckor		Lundar med bäckraviner och rörligt markvatten
NT	Marasmius wyneii	föränderlig brosking	Svampar		Ängsartad löv- och barrskog på kalkhaltig mark
NT	Metzgeria fruticulosa	kornbandmossa	Mossor		Främst sluten hedbokskog, i fuktiga lägen
NT	Mycena diosma	dofthätta	Svampar		Bokskog, på multande boklöv
NT	Mycobilimbia piluliferum	stor knopplav	Lavar		Gamla, fuktiga ädellövskogar
NT	Neckera pumila	bokfjädermossa	Mossor		Främst i bokskog med hög luftfuktighet
NT	Odontocercum albicorne		Nattsländor		Steniga bäckar med rent vatten och rel. högt pH
NT	Opegrapha ochrocheila	orange pudrad klotterlav	Lavar		Gamla ädellövträd (fr. a. på bar ved), föredrar skuggiga lägen
NT	Phleogena faginea	pulverklubba	Svampar		På naken ved eller bark på grova lövträd
NT	Porphyrellus porphyrosporus	dystersopp	Svampar		Fr. a. bokskog
NT	Pyrenula nitida	bokvårtlav	Lavar		Fr. a. i gamla bokskogar, föredrar slutna skogar
NT	Russula solaris	solkremla	Svampar		Ängsbokskog, främst på kalkhaltig mark, mykorrhizasvamp
NT	Spermodea lamellata	lamellsnäcka	Landsnäckor		Fuktiga ädellövskogar
NT	Sphinctrina turbinata	kort parasitspik	Lavar		Äldre bokar och ekar i halvöppna miljöer
NT	Strobilomyces strobilaceus	fjällsopp	Svampar		Ängsbokskog, mykorrhizasvamp
NT	Trichocolea tomentella	dunmossa	Mossor		Lövsumpskogar med källflöden
NT	Xanthorhoe birivata	springkornfältmätare	Storfrjärilar		Lundar med springkorn
DD	Entoloma placidum	boknopping	Svampar		Fr. a. i bokskog
DD	Protodontia subgelatinosa	lövgråtagging	Svampar		På murken lövved (undersidan av lågor och grenar på marken)
REG	Acronicta cuspidis	spjutaftonfly	Storfrjärilar		
REG	Actaea spicata	trolldruva	Kärlväxter		
REG	Aegopinella nitidula	större skogsglanssnäcka	Landsnäckor		
REG	Amanita phalloides	lömsk flugsvamp	Svampar		
REG	Ameletus inopinatus		Dagsländor		
REG	Anomodon viticulosus	grov baronmossa	Mossor		
REG	Arthonia spadicea	glansfläck	Lavar		
REG	Arthothelium ruanum	jaguarfläck	Lavar		
REG	Asterophora parasitica	gråkremling	Svampar		

Hk	Art	Svenskt namn	Organismgrupp	Anmärkning	Biotopkrav
REG	Baetis gadeai		Dagsländor		
REG	Baetis muticus		Dagsländor		
REG	Bradybaena fruticum	busksnäcka	Landsnäckor		
REG	Campanula latifolia	hässleklocka	Kärlväxter		
REG	Cantharellus amethysteus	ametistkantarell	Svampar		
REG	Cantharellus lutescens	rödgul trumpetsvamp	Svampar		
REG	Cardamine bulbifera	tandrot	Kärlväxter		
REG	Cardamine flexuosa	skogsbräsm	Kärlväxter		
REG	Cardamine impatiens	lundbräsm	Kärlväxter		
REG	Carex sylvatica	skogsstarr	Kärlväxter		
REG	Chaenotheca brachypoda	gulnål	Lavar		
REG	Circaea alpina	dvärghäxört	Kärlväxter		
REG	Circaea lutetiana	stor häxört	Kärlväxter		
REG	Circaea x intermedia	mellanhäxört	Kärlväxter		
REG	Clausilia pumila	klubbspolsnäcka	Landsnäckor		
REG	Climacocystis borealis	trådticka	Svampar		
REG	Coccothraustes coccothraustes	stenknäck	Fåglar		
REG	Columella edentula	slät skruvsnäcka	Landsnäckor		
REG	Conocephalum conicum	rutlungmossa	Mossor		
REG	Cordyceps entomorrhiza	grå larvklubba	Svampar		
REG	Craterellus cinereus	grå kantarell	Svampar		
REG	Craterellus cornucopioides	svart trumpetsvamp	Svampar		
REG	Dactylorhiza maculata fuchsii	skogsnycklar	Kärlväxter		
REG	Dicranodontium denudatum	skuggmossa	Mossor		
REG	Dinocras cephalotes		Bäcksländor		
REG	Dryocopus martius	spillkråka	Fåglar		
REG	Encoelia furfuracea	läderskål	Svampar		
REG	Epipactis helleborine	skogsknipprot	Kärlväxter		
REG	Galium odoratum	myska	Kärlväxter		
REG	Ganoderma lucidum	lackticka	Svampar		
REG	Gyroporus cyanescens	blåsopp	Svampar		
REG	Homalothecium trichomanoides	trubbfjädermossa	Mossor		
REG	Lactarius glaucescens	grönmjölkgig vitrisk	Svampar		
REG	Lactarius volemus	mandelriska	Svampar		
REG	Ligdia adustata	benvedsmätare	Storfrärlar		
REG	Limacella guttata	droppklibbskivling	Svampar		
REG	Listera ovata	tvåblad	Kärlväxter		
REG	Macrogastra plicatula	mångtandspolsnäcka	Landsnäckor		
REG	Marasmius torquescens	filtfotsbrosking	Svampar		
REG	Melica uniflora	lundslok	Kärlväxter		
REG	Meripilus giganteus	jätteticka	Svampar		
REG	Microglossum viride	grön jordtunga	Svampar		
REG	Mutinus caninus	liten stinksvamp	Svampar		
REG	Mycena pelianthina	falsk rättikhätta	Svampar		
REG	Mycena renati	gulfotshätta	Svampar		
REG	Neottia nidus-avis	nästrot	Kärlväxter		
REG	Nesovitrea petronella	vitglanssnäcka	Landsnäckor		
REG	Ocypus olens	stinkande kortvinge	Skalbaggar		
REG	Oligia versicolor	brokigt ängsfly	Storfrärlar		
REG	Opegrapha sorediifera	mjölkg klotterlav	Lavar		
REG	Opegrapha viridis	olivklotterlav	Lavar		

Hk	Art	Svenskt namn	Organismgrupp	Anmärkning	Biotopkrav
REG	Orchis mascula	Sankt Pers nycklar	Kärlväxter		
REG	Oxychilus cellarius	källarglanssnäcka	Landsnäckor		
REG	Palustriella commutata	kamtuffmossa	Mossor		
REG	Parmelia submontana	kupig skrynkellav	Lavar		
REG	Perforatella incarnata	bokskogssnäcka	Landsnäckor		
REG	Philopotamus montanus		Nattsländor		
REG	Phlyctis agelaea	rikfruktig blemlav	Lavar		
REG	Plagiomnium medium	bågpraktmossa	Mossor		
REG	Plagiothecium latebricola	alsidenmossa	Mossor		
REG	Platycerus caprea	nordlig blåoxe	Skalbaggar		
REG	Polygonatum verticillatum	kransrams	Kärlväxter		
REG	Pseudocraterellus undulatus	kruskantarell	Svampar		
REG	Rumex sanguineus	skogsskräppa	Kärlväxter		
REG	Russula lepida	fagerkremla	Svampar		
REG	Russula violeipes	violfotskremla	Svampar		
REG	Salmo trutta	öring	Fiskar		
REG	Skeletocutis nivea	fläckticka	Svampar		
REG	Stellaria nemorum	lundstjärnblomma	Kärlväxter		
REG	Stereum gausapatum	brunskinn	Svampar		
REG	Thelephora penicillata	trollskägg	Svampar		
REG	Thamnobryum alopecurum	rävsvansmossa	Mossor		
REG	Thelotrema lepadinum	havstulpanlav	Lavar		
REG	Tillus elongatus		Skalbaggar		
REG	Trollius europaeus	smörbollar	Kärlväxter		
REG	Vespa crabro	bålgeting	Steklar		
REG	Viola reichenbachiana	lundviol	Kärlväxter		
REG	Vitrea contracta	mindre kristallsnäcka	Landsnäckor		
REG	Xylaria longipes	långhorn	Svampar		

Rödlistade skalbaggar noterade av Pehr Osbeck i södra Halland under andra halvan av 1700-talet

I tabellen nedan* listas rödlistade skalbaggar (enligt Gärdenfors 2000) som Pehr Osbeck noterade i södra Halland under 1700-talets andra hälft (Osbeck 1996). Arter som numera inte har några kända aktuella lokaler i södra Halland har markerats med *.

Osbecks lista innehåller 39 skalbaggar som är rödlistade (enligt listan från år 2000) och för 33 av dessa saknas sentida fynd från området. I tabellen anges även rödlistekategori och artens främsta livsmiljö enligt uppgifter i artfaktablad m.m. på ArtDatabankens hemsida. Rödlistekategorierna är RE = försvunnen från Sverige, CR = akut hotad, EN = starkt hotad, VU = sårbar och NT = missgynnad.

Uppgifterna har sammanställts av Örjan Fritz och Krister Larsson.

<i>Anaglyptus mysticus</i> *	prydnadsbock	NT	Solexp. död lövved
<i>Anoplodera scutellata</i>	bokblombock	EN	Solexp. grov, död bokved
<i>Aphodius granarius</i> *	jorddyngbagge	NT	Jordbruksmark
<i>Aphodius merdarius</i> *	streckdyngbagge	CR	Spillning i öppen betesmark
<i>Aphodius sordidus</i> *	heddyngbagge	NT	Spillning i sandig betesmark
<i>Aromia moschata</i> *	myskbock	NT	Gamla sälgar m.m.
<i>Blaps mortisaga</i> *	vanligt dödsbud	EN	I gamla stallar, fähus m.m.
<i>Brachinus crepitans</i> *	bombarderbagge	VU	Torr, öppen mark (värmekrävande)
<i>Calambus bipustulatus</i>	rödaxlad lundknäppare	VU	Grova ädellövträd i rel. öppen skog
<i>Calosoma reticulatum</i> *	alvarmördare	EN	Sandig hedmark m.m.
<i>Carabus convexus</i>	kullerlöpare	VU	Torr, öppen naturbetesmark
<i>Cassida murraea</i> *	svartbent sköldbagge	VU	Fuktig ängsmark
<i>Cerambyx cerdo</i> *	större ekbock	CR	Grova, solexponerade ekar
<i>Chlorophorus herbsti</i> *	lindfläckbock	VU	Död, solexp. lövved (lind m.m.)
<i>Chrysolina graminis</i> *		VU	Öppen jordbruksmark m.m.
<i>Chrysolina sangvinoleata</i> *		VU	Öppen jordbruksmark m.m.
<i>Cryptocephalus cordiger</i> *	hjärtfläckig fallbagge	VU	Lövbusskar i öppen mark
<i>Cryptocephalus coryli</i> *	röd fallbagge	NT	Solbelysta lövbryn
<i>Dorcus parallelipipedus</i> *	bokoxe	NT	Murkna, grova bokar och ekar
<i>Geotrupes vernalis</i> *	vårtordyvel	NT	Spillning i öppen sandmark
<i>Gnorimus nobilis</i>	ädelguldbagge	VU	Grova ädellövträd (i mulm)
<i>Gnorimus variabilis</i> *	svart guldbagge	EN	Ihåliga lövträd, främst ek
<i>Lebia cyanocephala</i> *	blå örtilöpare	EN	Öppen torräng
<i>Lucanus cervus</i> *	ekoxe	VU	Solexponerade, gamla ekar
<i>Lytta vesicatoria</i> *	spansk fluga	CR	Torra betes- och slåttermarker
<i>Meloe proscarabaeus</i> *	svart majbagge	VU	Torra betesmarker m.m.
<i>Mesosa nebulosa</i> *	töckenfärgad ögonfläcksbock	NT	Död lövved (gärna hassel)
<i>Onthophagus nuchicornis</i> *	rakhornsdyvel	NT	Spillning i öppen, sandig betesmark
<i>Osmoderma eremita</i> *	läderbagge	VU	Ihåliga, solexp. ädellövträd, främst ek
<i>Plagionotus detritus</i> *	bredbandad ekbarkbock	CR	Nydöd, grov ekbark
<i>Pogonochaerus hispidulus</i> *	lövkvistbock	NT	Solexp. lövved, gärna hassel
<i>Prionus coriarius</i>	taggbock	NT	Solexp. grova, döda lövträd (även tall)
<i>Rosalia alpina</i> *	alpbock	RE	Solexp. grov, död bokved
<i>Sphrodrus leucophthalmus</i> *	kvarnlöpare	RE	Mörka, smutsiga byggnader
<i>Strangalia attenuata</i>	smalvingad blombock	EN	Dött ekvirke
<i>Tragosoma depsarium</i> *	raggbock	VU	Lågor av tall (ibland även gran)
<i>Trox sabulosus</i> *	sandknotbagge	VU	
<i>Uloma culinaris</i> *	större sågsvarthbagge	NT	Grova döda bokar och ekar, spånhögar
<i>Upis ceramoides</i> *	större svartagge	VU	Branddödade björkar

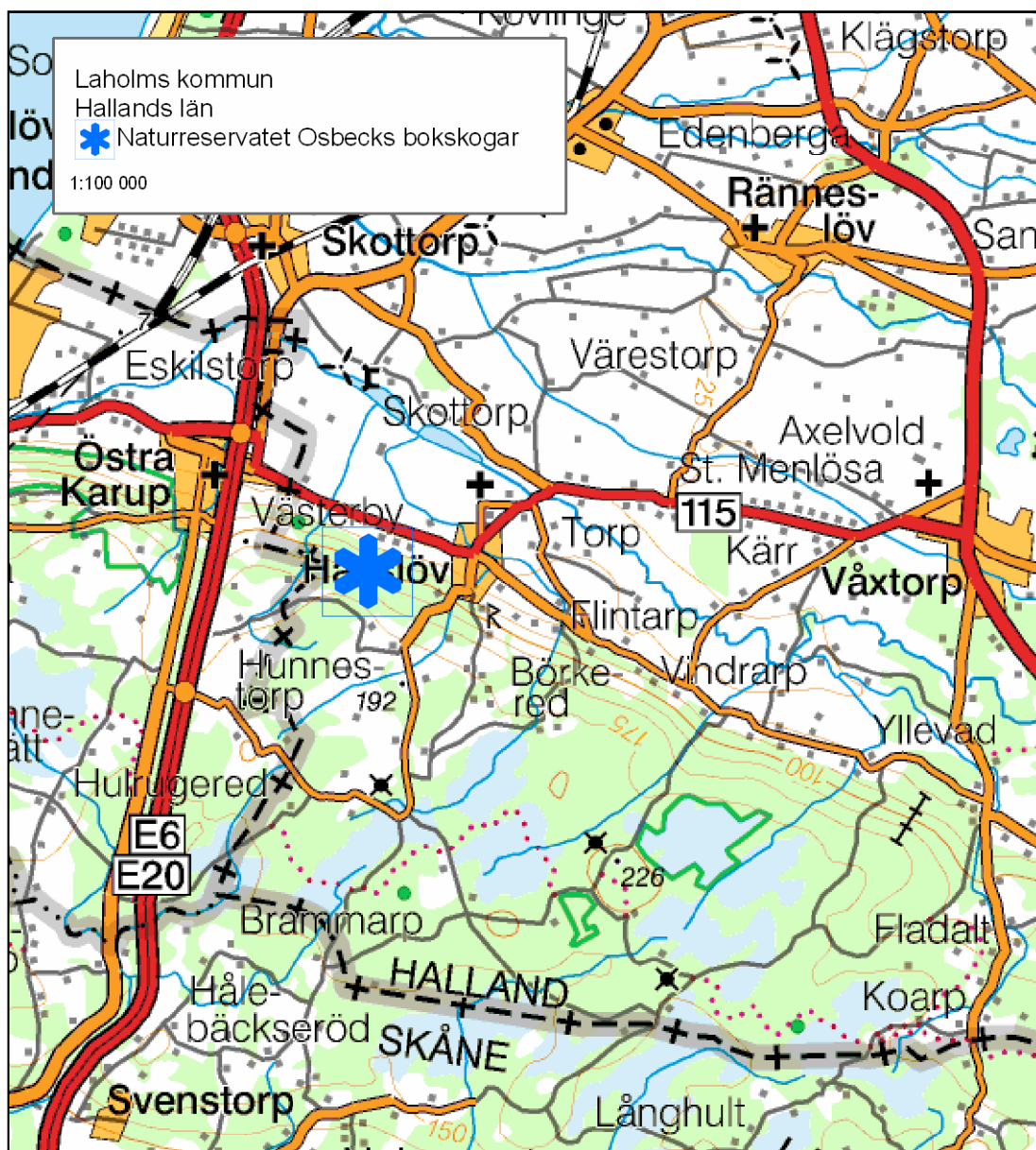
* Tidigare publicerad i Larsson och Simonsson (2003)

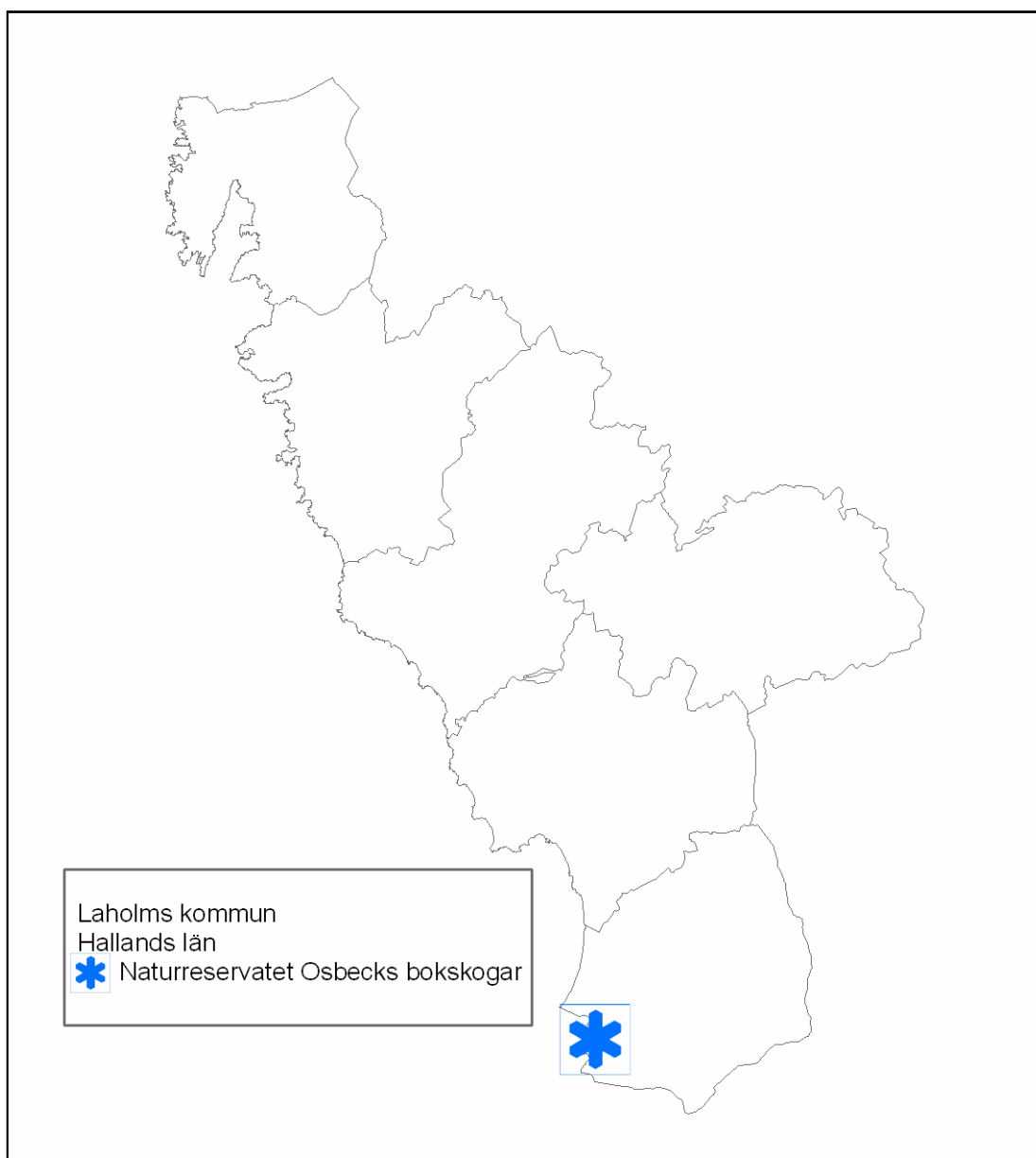

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Översiktskartor

Bilaga 5
1 (2)

Fastighetsförteckning

Sida 1 (9)

2008-09-23

Ärendenummer

N08569C

Ingrid Ertsborn

Ärende Fastighetsförteckning för bildande av naturreservat vid Hallandsåsen
(Osbecks bokskogar).

Kommun: Laholm,

Hallands,

Beteckning på kartan	Område nr	Ägare/Innehavare, adress	Andel, ägande	Övrigt
FASTIGHETER				
LAHOLM ALLGUSTROP 5:1		Hasslöv-Våxtorps församling Kyrkvägen 13 312 75 VÅXTORP	1/1	Serv. 16
LAHOLM BÖRKERED 1:11		Oskarsson Åsa Carina Ingela Hallandsås, Börkered 216 312 97 Laholm	1/1	Serv. 11
LAHOLM BÖRKERED 1:59		Lenn Thomas Peter Oskarsson Hallandsås Börkered 353 312 97 LAHOLM	1/2	Serv 22
		Lena Anneli Carina Oskarsson Hallandsås Börkered 353 312 97 LAHOLM	1/2	
LAHOLM BÖRKERED 2:3		Hans Henrik Jörgensen Hallandsås Börkered 217 312 97 LAHOLM	1/1	Serv. 12
LAHOLM BÖRKERED 10:1		Hasslöv-Våxtorps församling Kyrkvägen 13 312 75 VÅXTORP	1/1	Serv. 16
LAHOLM BÖRKERED 4:1		Ivarsson, Olle Hallandsås, Björkered 312 97 Laholm	1/1	Serv. 11, 12, 21, 22
LAHOLM DÖMESTORP 1:8		Staten Naturvårdsverket 106 48 Stockholm	1/1	
LAHOLM DÖMESTORP 1:20		Ulfåsa Rotting AB Ask Frälsegår 591 91 MOTALA	1/1	Serv. 3, 14

Beteckning på kartan	Område nr	Ägare/Innehavare, adress	Andel, ägande	Övrigt
LAHOLM DÖMESTORP 1:21		Ulfåsa Rotting AB Ask Frälsegår 591 91 MOTALA	1/1	Serv. 15
LAHOLM DÖMESTORP 1:22		Carina Yvonne Young Karupsvägen 45 312 97 LAHOLM	1/2	Serv. 4
		Karl Paul Herman Young Karupsvägen 45 312 97 LAHOLM	1/2	
LAHOLM DÖMESTORP 1:23		Almberg Per-Olof Björkebacksvägen 183 312 97 Laholm	1/1	Serv. 1, 2
LAHOLM DÖMESTORP 1:26		Tord Christiansson Karupsvägen 40 Lilla Dömostorp 312 97 LAHOLM	1/1	Serv 23
LAHOLM FLINTARP 3:23		Nils Ingvar Ivarsson Sluttningsvägen 15 312 97 LAHOLM	1/1	Serv. 13
LAHOLM FLINTARP 6:1		Jan Runar Esbjörn Eugénsson Sankt Eriksgatan 97 5tr 113 31 STOCKHOLM	1/1	Serv. 13
LAHOLM HASSLÖV 1:20		Nilsson Maria Pernilla Box 5084 312 05 Skottorp	1/1	Serv. 7
LAHOLM HASSLÖV 1:24		Laholms kommun Humlegången 6 312 80 LAHOLM	1/1	Serv.17
LAHOLM HASSLÖV 2:7		Nyberg Birger Brantekällavägen 10 312 97 Laholm	1/1	Serv. 8, 13
LAHOLM HASSLÖV 2:8		Arne Andersson Prästvägen 12 310 31 ELDSBERGA	1/2	Serv. 8
		Sonja Andersson Prästvägen 12 310 31 ELDSBERGA	1/2	
LAHOLM HASSLÖV 2:10		Jämtsäter Marianne Kyrkvägen 1A 312 75 Våxtorp	1/1	Serv. 9
LAHOLM HASSLÖV 2:20		Folke Hammarqvist Evalundsvägen 10 138 34 ÄLTA	1/2	Serv. 13

Beteckning på kartan	Område nr	Ägare/Innehavare, adress	Andel, ägande	Övrigt
LAHOLM HASSLÖV 2:21		Jenny Hammarqvist-Vejde Strålsjövägen 7 138 36 ÄLTA	1/2	Serv. 10, 13
		Lucjan Kowalski Brantekällavägen 5 312 97 LAHOLM	1/1	
LAHOLM HASSLÖV 6:10		Sven Erik Dahlgren Åsvägen 3 312 97 LAHOLM	1/2	Serv. 18
		Mona Dahlgren Åsvägen 3 312 97 LAHOLM	1/2	
LAHOLM HASSLÖV 6:18		John Lennart Engström Åsvägen 14 312 97 LAHOLM	1/1	Serv. 19
LAHOLM HASSLÖV 6:32		Karlsson, Karl Leif Arne Åsvägen 1 312 97 Laholm	1/1	Serv. 18, 19,20
LAHOLM TJUVHULT 1:11		Resmark Eva Ann Birgitta Onsjögatan2 266 33 Munka-Ljungby	½	Serv. 5
		Nilsson Anders Krister Onsjögatan 2 266 33 Munka-Ljungby	½	
LAHOLM TORP 1:2		Boström, Bodil Hasslöv, Torp 128 312 97 Laholm	1/2	
		Boström Rune Torsten Hasslöv, Torp 128 312 97 Laholm	1/2	
LAHOLM TORP 1:6		Svensson Marie Hasslöv Torpalid 312 97 Laholm	1/1	Serv. 6
LAHOLM TORP 3:12		Johnsson, Sven Åke Hasslöv, Torp 134 Jonstorps Gård 312 97 Laholm	½	
		Johnsson Roland Hasslöv Torp 133 312 97 Laholm	1/4	

Beteckning på kartan	Område nr	Ägare/Innehavare, adress	Andel, ägande	Övrigt
LAHOLM TORP 3:13		Johnsson Mikael Menlösa 25 312 98 Våxtorp Aronsson, Frank Hasslöv, Torp 129 312 97 Laholm	1/4 1/1	Berört område är köpt av naturvårdsverket, fastighetsbildning pågår i ärende N08678
MARKSAMFÄLLIGHETER				
Dömestorp s:1		Dömestorp nr 1 och Lilla Dömestorp nr 1 (Dömestorp 1:20, 1:21, 1:22 och 1:23 har servitut på vägen, se nedan)		Väg, "(litt c, väg till Bökehuset, 4 m bred," avsatt vid laga skifte 1914-09-30, akt 13-HAS-45.
Dömestorp s:2		Dömestorp nr 1 och Lilla Dömestorp nr 1		Väg, "(litt a, väg till Algutstorp, 6 m bred samt med bredd enligt kartans visning (=inom Dömestorp 1:24))", avsatt vid laga skifte 1914-09-30, akt 13-HAS-45.
Dömestorp s:3		Tjuvhult nr 1 (Tjuvhult 1:11, 1:13 och 4:1 har servitut på vägen, se nedan)		Väg, "(11) Wägarne uti skogsskiftet, 6 alnar bred)", avsatt vid laga skifte 1848-12-18, 13-HAS-21A."
Dömestorp s:4		Hasslöv nr 3-7		Väg, "Byvägen genom ägorna till 5,938 meters bredd eller 20 fot ", avsatt vid laga skifte 1887-06-17, akt 13-HAS-35."

Beteckning på kartan	Område nr	Ägare/Innehavare, adress	Andel, ägande	Övrigt
Dömostorp s:5	Hasslöv nr 3-7			Väg, "Prest och Klockaregårds skogsväg 3,563 meters bredd eller 12 fot", avsatt vid laga skifte 1887-06-17, akt 13-HAS-35."
Hasslöv s:5	HASSLÖVS OCH TORPS BYAR Deläggande fastigheter: Hasslöv 4:1, Hasslöv 6:32 m fl			Väg, "Uglarevågen, 8 alnar bred", avsatt vid laga skifte 1850-12-18, akt 13-HAS-22
Torp s:5	Torp 1:2, 50 % Torp 3:3, 50 %			Väg, "beslutade vid skiftet och derwid utlagda En tre meters bred väg", avsatt vid laga skifte 1898-12-17, akt 13-HAS-40."
Torp s:6 Vägen ingår i Hallandsåsens vägsamfällighet, se nedan	Torp 1:2, 50 % Torp 3:3, 50 % (Torp 1:6 har servitut på vägen, se nedan)			Väg, "beslutad före skiftet och därvid bibehållen", avsatt vid laga skifte 1898-12-17, akt 13-HAS-40.
Dömostorp s:6	Hasslöv nr 1			Väg, "Norra hufdevågen åt Prästegårdens skog 12 fot bred" avsatt vid laga skifte 1873-08-26, akt 13-HAS-29.
Dömostorp s:7	Hasslöv nr 1			Väg, "Åsbowågen till 12 fots bred" avsatt vid laga skifte 1873-08-26, akt 13-HAS-29.
Dömostorp s:8	Hasslöv nr 1			Väg, " Södra hufdevågen åt Prästegårds skog 12 fots bred" avsatt vid laga skifte 1873-08-26 akt 13-HAS-29.

Beteckning på kartan	Område nr	Ägare/Innehavare, adress	Andel, ägande	Övrigt
Dömostorp s:9 Del av vägen ingår i allmän väg	Hasslöv 2:28 Hasslöv 10:1 (Delningsgrund = innehavet) (Hasslöv 2:10 och 2:21 har servitut på vägen, se nedan)	40510/72600 2090/72600		Utfartsväg, 6,0 meter bred avsatt vid laga skifte 1932-06-27, akt 13-HAS-70.
RÄTTIGHETER				
Serv 1 Till förmån för: Dömostorp 1:23	Belastar: Dömostorp s:1 <i>"Rätt att för utfart till allmän väg begagna den samfällda vägen söder om styckningslotten".</i>			Väg, bildat vid avstyckning 1970-04-03, akt 13-HAS-252.
Serv 2 Till förmån för: Dömostorp 1:23	Belastar: Dömostorp 1:8 <i>"rätt att ta vatten i källa belägen ca 200 meter söder om styckningslotten"</i>			Vattentäkt, bildat vid avstyckning 1970-04-03, akt 13-HAS-252.
Serv 3 Till förmån för: Dömostorp 1:20	Belastar: Dömostorp s:1 <i>"Med området följer rätt att använda den samfällda vägen litt c till den del därav, som angränsar området."</i>			Väg, bildat vid avstyckning 1945-04-21, akt 13-HAS-123.
Serv 4 Till förmån för: Dömostorp 1:22	Belastar: Dömostorp s:1 <i>"Med styckningslotten följer rätt att begagna i öster angränsande samfällad väg om 4,0 meters bredd."</i>			Väg, bildat vid avstyckning 1954-09-04, akt 13-HAS-170.
Serv 5 Till förmån för: Tjuvhult 1:11	Belastar: Dömostorp 1:8 och Dömostorp s:3 <i>"Med det avstyckade området följer allenast rätt till nödig utfartsväg över ägorna till Tjuvhult 1:2 å befintlig väg och vidare å samfällad väg, vari Tjuvhult 1:2 har del."</i>			Väg, bildat vid avstyckning 1947-10-04, akt 13-HAS 142.
Serv 6 Till förmån för: Torp 1:6	Belastar: Torp s:6 <i>"Med det avstyckade området följer rätt att färdas å den intill områdets östra gräns belägna samfällda vägen."</i>			Väg, bildat vid avstyckning 1932-02-05, akt 13-HAS-67.

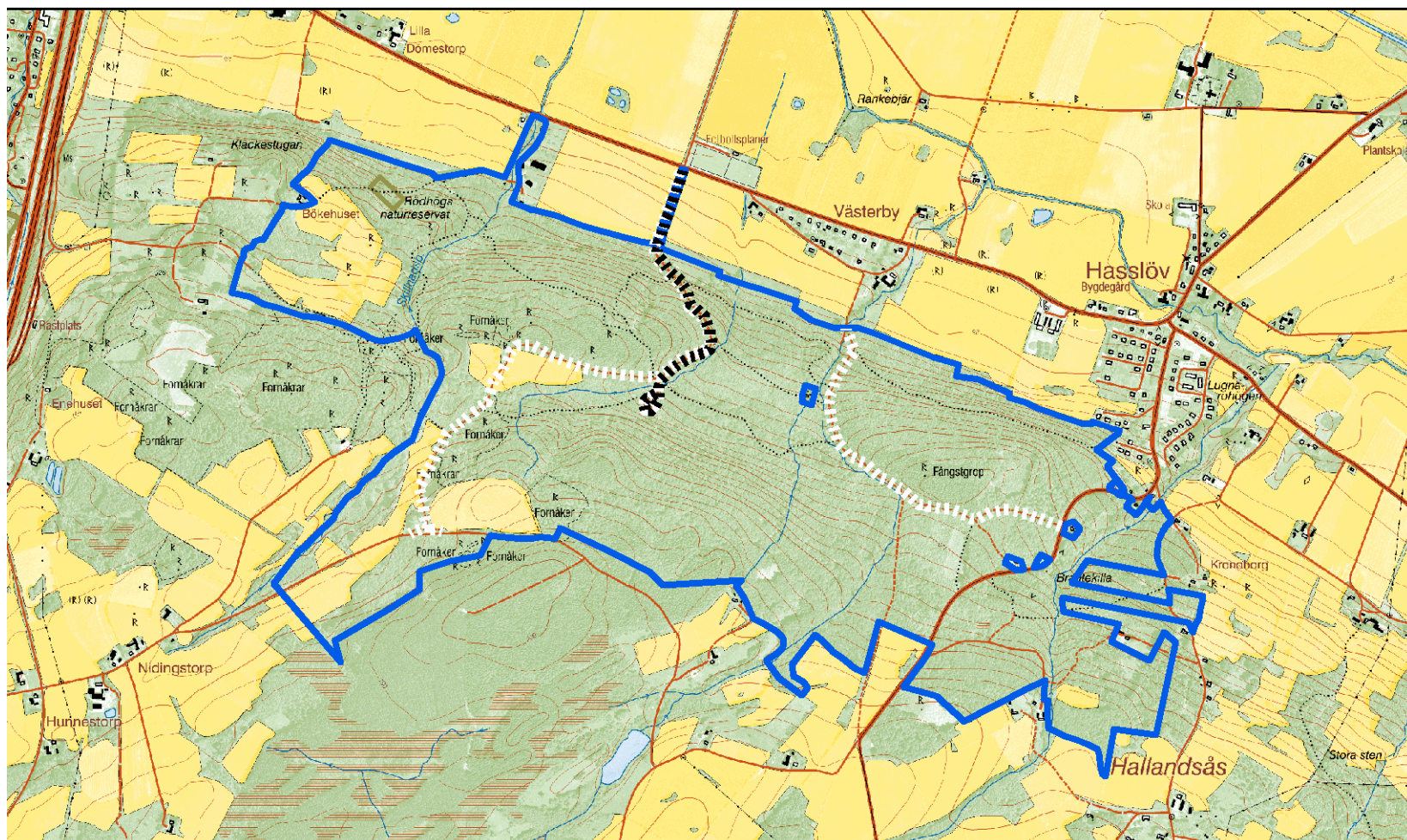
Beteckning på kartan	Område nr	Ägare/Innehavare, adress	Andel, ägande	Övrigt
Serv 7 Till förmån för: Hasslöv 1:20	Belastar: Dömostorp 1:8 <i>"Med området följer rätt att använda dels den området angränsande samfällda vägen i den mån dylik rätt kan tillkomma stamfastigheten dels väg över stamfastigheten utefter områdets sydvästra gräns och ut till Prästgårdens ägor".</i>			Väg, bildat vid avstyckning 1943-03-14, akt 13-HAS-113.
Serv 8 Till förmån för: Hasslöv 2:7 och 2:8	Belastar: Dömostorp 1:8 <i>"Med ägolotterna följer rätt att färdas å den litt Bb tillhöriga vägen omfattande ägofigurerna 11 och 16".</i>			Väg, bildat vid laga skifte 1932-06-27, akt 13-HAS-70.
Serv 9 Till förmån för: Hasslöv 2:10	Belastar: Dömostorp s:9 <i>"Med det avstyckade området följer rätt att färdas å den intill områdets västra gräns belägna samfällda vägen".</i>			Väg, bildat vid avstyckning 1932-09-22, akt 13-HAS-68.
Serv 10 Till förmån för: Hasslöv 2:21	Belastar: Dömostorp 1:8 och Dömostorp s:9 <i>"Med området följer rätt att använda dels den angränsande samfällda vägen dels den angränsande stamfastighetens ägoväg, samt samma rätt att använda utfartsväg över andra fastigheter, som kan tillkomma stamfastigheten"</i>			Väg, bildat vid avstyckning 1946-04-06, akt 13-HAS-127. (Även Hasslöv 2:20 har vid samtidig avstyckning fått rätt att använda utfartsväg över andra fastigheter som kan tillkomma stamfastigheten. Detta servitut har troligen ingen praktisk betydelse idag).
Serv 11 Till förmån för: Börkered 1:11	Belastar: Börkered 4:1, Dömostorp 1:8 <i>".....vägen skall ha en bredd av fyra meter med diken om en meter vid varje sida.....".</i>			Väg, avtalsservitut inskrivet 1987-04-02, nr 7273.
Serv 12 Till förmån för: Börkered 2:3	Belastar: Börkered 4:1, Dömostorp 1:8 <i>".....att på Börkered 4:1 ta vatten för husbehov ur på fastigheten befintlig brunn. Servituet innefattar jämväl rätt att bibehålla och underhålla brunn och vattenledningssystem, samt att för dessa underhållsåtgärder göra intrång på den tjänande fastigheten".</i>			Brunn m m, avtalsservitut inskrivet 1986-04-08, nr 7150.

Beteckning på kartan	Område nr	Ägare/Innehavare, adress	Andel, ägande	Övrigt
Serv 13 Till förmån för: Flintarp 3:23, 6:1, Hasslöv 2:7, 2:20-21	Belastar: Hasslöv 2:28, 2:29 Dömostorp 1:8 <i>"...bibehålla anlagd vattenbrunn samt vattenledning från denna, även som rätt att beträda marken för tillsyn och underhåll av såväl brunn som ledningar".</i>			Brunn m m, avtalsservitut inskrivet 1961-11-15, nr 4784. <i>Servitutet går ej att lokalisera på kartan.</i>
Serv 14 Till förmån för Dömostorp 1:8	Belastar: Dömostorp 1:20 <i>Rätt att för in och utfart nyttja befintlig väg Z.</i>			Bildat vid fastighetsreglering, akt 1381-03/52
Serv 15 Till förmån för Dömostorp 1:21	Belastar: Dömostorp 1:8 <i>Rätt till utfart på befintlig väg Y</i>			Bildat vid fastighetsreglering, akt 1381-03/52
Serv 16 Till förmån för Allgustorp 5:1 och Börkered 10:1	Belastar: Dömostorp 1:8 <i>Rätt till utfart på befintlig väg X</i>			Bildat vid fastighetsreglering, akt 1381-03/52
Serv 17 Till förmån för: Hasslöv 1:24	Belastar: Dömostorp 1:8 <i>Rätt att behålla, underhålla och förnya vattenledningen a med tillhörande brunn</i>			Vattenledning, bildat vid fastighetsreglering, akt 1381-00/92
Serv 18 Till förmån för: Hasslöv 6:10	Belastar: Hasslöv 6:32, Dömostorp 1:8 <i>Rätt att nyttja och underhålla befintlig vattentäkt</i>			Bildat vid fastighetsreglering Akt 1381-08/38
Serv 19 Till förmån för: Hasslöv 6:18	Belastar: Hasslöv 6:32, Dömostorp 1:8 <i>Rätt att nyttja och underhålla befintlig vattentäkt</i>			Bildat vid fastighetsreglering Akt 1381-08/38
Serv 20 Till förmån för: Hasslöv 6:32	Belastar: Dömostorp 1:8 <i>Nyttja och underhålla vattentäkt med tillhörande ledning med läge enligt karta.</i>			Bildat vid fastighetsreglering Akt 1381-08/38
Serv 21 Till förmån för Dömostorp 1:8	Belastar: Börkered 4:1 <i>Rätt att använda ett 4 meter brett område för utfart</i>			Bildat vid fastighetsreglering akt 1381-08/38
Serv 22 Till förmån för Börkered 1:59	Belastar: Börkered 4:1, Dömostorp 1:8			Brunn m m avtalsservitut 13-IM1-02/29916.1
Serv 23 Till förmån för Dömostorp 1:26	Belastar: Dömostorp 1:8			Vattentäkt avtalsservitut 13-IM1-08/22406.1

Beteckning på kartan	Område nr	Ägare/Innehavare, adress	Andel, ägande	Övrigt
VÄGSAMFÄLLIGHETER				
VF 13-HAS-154, 186	Hallandsåsens vägsamfällighet c/o Lenn Oscarsson Börkered 312 97 LAHOLM			Bildad 1948 och delvis ändrad 1956 vid förrättningar enligt enskilda väglagen akterna 13-HAS-154 (motsvarar 11-ÖKA 1182), och 13-HAS-186. Berör sektion VII och X.
<i>Inom hela reservatsområdet förekommer ett flertal abonnentskablar till förmån för Telia AB</i> I tjänsten Marita Lidbrink Lantmäteringenjör Utredningen har uppdaterats av: Ingrid Ertsborn				

Anvisade områden där cyklar och motorfordon är tillåtna att framföra i naturreservatet Osbecks bokskogar

På svartprickad sträcka är det tillåtet att framföra motorfordon. På vitprickade sträckor är det tillåtet att cykla. Befintliga servitut med rätt att färdas på väg och del i samfärdig väg gäller utöver dessa anvisade sträckor. Förbud mot att färdas med bil eller cykel inom naturreservatet gäller ej för allmän väg.

Sammanfattning av remissvar och Länsstyrelsens ställningstaganden

Laholms kommun, Länsstyrelsen i Skåne län, Lantmäteriet, Polismyndigheten, Svenska kyrkan, Hasslövs byalag, SGU, Kulturmiljö Halland, Skogsstyrelsen, Vägverket, Allgustorps jaktlag, Enebackens vägsamfällighet, Naturskyddsföreningen i Södra Halland, LRF i Karup och LRF i Laholm samt nio markägare/sakägare har inkommit med synpunkter på förslaget till beslut.

Tillstyrkte förslaget om bildande av Naturreservatet Dölestorp gjorde Enebackens vägsamfällighet, Länsstyrelsen i Skåne samt Naturskyddsföreningen i Södra Halland.

Synpunkter som framkom och Länsstyrelsens ställningstaganden:

Där inget annat anges är det en remissinstans som framfört synpunkten.

Friluftsliv: Önskemål om att på ytterligare sträckor tillåta cykling, däremot bör ridningen begränsas. Länsstyrelsen befarar att problem med cyklister kan uppstå gentemot övrigt friluftsliv. Angående ridning i området anser Länsstyrelsen att inga föreskrifter är nödvändiga utifrån den dialog som förts med ryttare i området och Hasslövs byalag.

Synpunkter mot förbud att medföra okopplad hund, man anser att jaktlagen istället bör gälla. För att syftena med reservatsbildningen på ett betryggande sätt skall kunna tillgodoses, (bl.a. i vad avser friluftsintresset) krävs att hundhållning i området förenas med koppeltvång. Att endast förebygga att hund orsakar skada, avsevärda olägenheter eller att driva, förfölja eller störa vilt kan inte anses tillräckligt (jfr lagen (2007:1150 om tillsyn över hundar).

Viktigt att tillgängliggöra och informera om natur- och kulturvärden i området på olika sätt för besökanden och skolor (2 remissinstanser). Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med detta.

Tre remissinstanser anser att jakt bör tillåtas med anledning av att antalet rådjur och vildsvin annars ökar okontrollerat. En av dessa remissinstanser önskar dessutom av friluftsmässiga skäl få bedriva jakt. Möte har hållits med Allgustorps jaktlag och Svenska jägareförbundet där frågan om jaktförbudet diskuterades ytterligare.

Länsstyrelsen står fast vid att ett förbud mot jakt är väl motiverat med hänsyn till övrigt friluftsliv.

Skötsel: Synpunkter på att elstängsel bör användas istället för taggtråd vid inhägnade av lövhagmarker. Det är av praktiska skäl som taggtråd används.

Helt döda almar i reservatets norra kant bör avvecklas och bortföras till andra delar av naturreservatet. Länsstyrelsen ämnar fälla och lämna kvar almarna av praktiska och ekonomiska skäl.

Önskemål om skötsel av området sker i samverkan med lokalbefolkningen (2 remissinstanser). Länsstyrelsen anser att så sker via samarbete med Hasslövs byalag.

Vägverket anser att normal skötsel och underhåll av allmänna vägar ska kunna ske fortsättningsvis vilket Länsstyrelsen instämmer i och har förtydligat detta i beslutet. Synpunkter finns på skötselförslaget som anger en viss areal fri utveckling av bokskog, tidig avveckling av granskog samt restaurering av odlingsmark. Länsstyrelsen har anlitat ytterligare sakkunnig naturvårdare som granskat skötselplanen och tillstyrkte den.

Reservatsbildning: Önskemål om att ersättningsfrågan är löst för de resterande fastigheterna innan naturreservatet bildas annars bör marken undantas från reservatsbildningen. Efter remissen har ersättningsfrågan lösts genom köpeavtal på ytterligare tre fastigheter. För två fastigheter har ingen överenskommelse om ersättning kunnat nås, trots försök. Synpunkter framfördes om att det bör finnas alternativa ersättningsformer till reservatsbildning. Statliga utredningar pågår för närvarande om detta. Det är dock inte aktuellt för de återstående fastigheterna eftersom de naturvärden på dessa fastigheter har en liknande karaktär som området i övrigt. Därmed bör området i sin helhet skyddas och skötas på samma sätt. Länsstyrelsen anser att en lämplig skyddsform för området är naturreservat. En bedömning som bygger på de exceptionellt höga naturvärden som området har. Enligt *Strategi för formellt skydd av skog i Hallands län* och *Nationell strategi för formellt skydd av skog* under rubriken Val av lämplig bevarandeform står följande "Länsstyrelsen bör fatta beslut om naturreservat inom 1 år från det datum då köp och/eller intrångsersättning för reservatsbildande är färdigförhandlad för huvuddelen av det antal fastigheter och den områdesareal som ska bli naturreservat".

Övrigt:

Synpunkter på föreslaget namn "Naturreservatet Dömostorp" då man gärna ser att "Hasslöv" bör finnas med. Länsstyrelsen har övervägt namnfrågan och beslutar att kalla naturreservatet för "naturreservatet Osbecks bokskogar" eftersom Linnélärljungen Pehr Osbeck är nära sammanknippad med området och för att området är känt för sina bokskogar.

Beslut om Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 16 § delgivningslagen (1970:428), att delgivning av detta beslut skall ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar härfter införas i Laholms tidning, Hallandsposten och Nordvästra Skånes Tidningar.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Slottsgatan 2, Halmstad.

Upplysningar om hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni skriva till Länsstyrelsen, 301 86 Halmstad. Ange därvid beslutets diarienummer och vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande **senast den 14 november 2008**, annars kan överklagandet inte prövas.

Länsstyrelsen sänder överklagandet vidare till regeringen för prövning, om Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni har begärt det. Om något är oklart kan Ni vända Er till Länsstyrelsen.